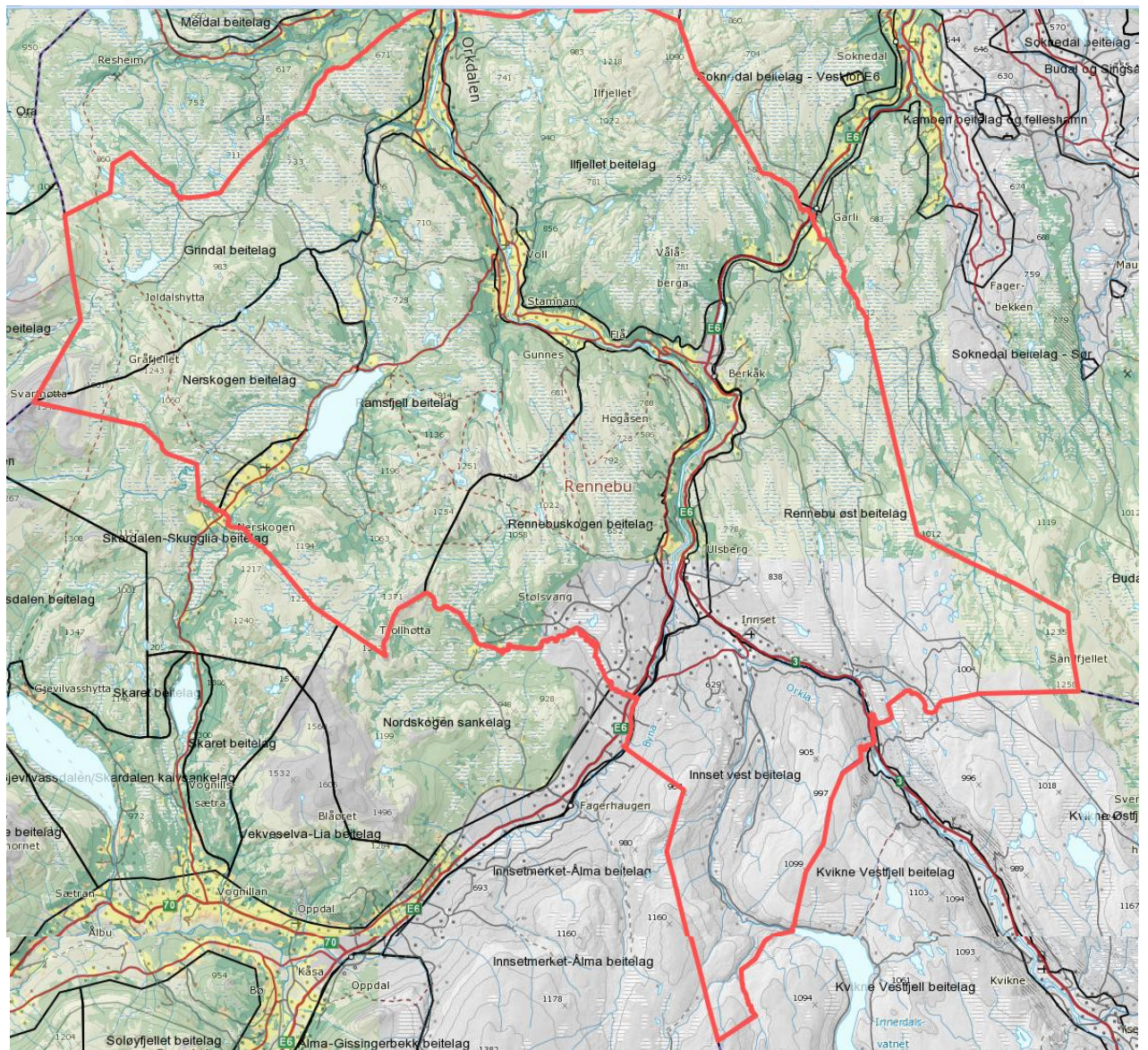

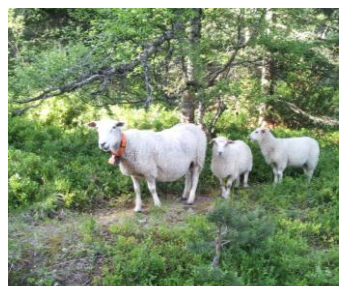
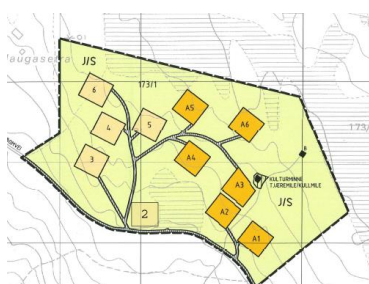
Beiteplan for Rennebu kommune

Vedtatt av Rennebu kommunestyre, sak 46/14

20.11.2014

Digitalt kart - Beite for sau (skog og landskap)

www.rennebu.kommune.no

Rennebu
et godt sted å være!

Forord

Bruken av utmarka har lange tradisjoner i Rennebu kommune. Økt press på beiteressursene i kommunen har gjort at beitenæringen og skogeierlaget i Rennebu fremmet et sterkt ønske om at det skulle utarbeides en beiteplan for å kunne dokumentere sine interesser i bruken av utmarka.

Dokumentasjon av bruken av utmarka til husdyrbeite er viktig av flere årsaker:

- Større krav om økonomisk lønnsomhet i landbruket
- Stadig økende rovdyrbestand
- Endret bruk av utmarka; hyttebygging, økt ferdsel, veibygging mv.

Arbeidet med beiteplan har vært organisert på følgende måte:

Arbeidsgruppe bestående av en representant fra:

- Reineierne i Trollheimen
- Rennebu Sau og Geit
- Rennebu bondelag
- Rennebu Bonde- og Småbrukarlag
- Plankontoret
- Enhet for landbruk, miljø og tiltak, Rennebu kommune

Referansegruppe bestående av:

- Rennebu Øst beitelag
- Grindal beitelag
- Ilfjellet beitelag og Klevgårdene – Buan beitelag
- Innset vest beitelag
- Nerskogen beitelag
- Ramsfjell beitelag
- Gisnadalen beitelag (tidligere Rennebuskogen beitelag)
- Rennebu skogeierforening
- Rennebu utmarksråd

Sammendrag

Beiteplanen er et resultat av en utvikling som viser større press på utmarka og den tradisjonelle bruken av den. Beiteplanen skal brukes til å synliggjøre beiteinteressene i Rennebu.

Beiteplanen skal brukes som et viktig kunnskapsgrunnlag både i planarbeid, i ordinær saksbehandling og i planlegging av bruken av utmarka.

Det er gjennom de kommunale planprosessene at mye av arealbruken i norsk utmark blir avgjort. Det er derfor svært viktig at beitenæringen synliggjør sine beiteinteresser. Det er ikke store verdier per dekar som næringen høster hvert år, derfor kan det være vanskelig å hevde næringen sine interesser i forhold til andre arealbrukere, når det handler om kanskje 1 mill. kroner i tomtepris per dekar.

Beiteretten er helt grunnleggende for å opprettholde et levende landbruk i kommunen. Faller denne retten bort får en ikke benyttet de store verdiene som ligger i denne fornybare ressursen.

Beiteretten er de eldste bruksretter som er knyttet til utmarka i Norge. Retten til beite i utmark er befestet gjennom sedvane, hevd og lovverk. Slike sedvaner og avtaler kan være gamle og uklare eller på andre måter fremstå som vanskelig tilgjengelige.

Om muligheten for beiting i utmark av ulike årsaker blir redusert eller fjerna, kan det føre til driftsnedlegging eller i beste fall at brukerne fortsetter med færre sau på innmarksbeite med evt. tilleggsfôring. En kan trygt slå fast at uten utmarksbeite, vil kjøttproduksjon av sau/lam i Rennebu ikke være praktisk gjennomførbart eller økonomisk lønnsomt.

Beregninger viser at utmarksbeitet i Rennebu gir en direkte avkastning på ca. 7 millioner med den utnyttingsgraden vi har i dag. Verdien av kjøtt fra rein, lam og ull er stipulert til kr. 10,8 millioner. Da er ikke verdien av kjøtt fra voksne sau og storfe tatt med. Utmarksbeite dekker et areal på ca 880 km². I 2009 beitet det i gjennomsnitt 19 saueenheter pr km². Dette viser at det er plass til langt flere dyr på utmarksbeite i kommunen.

Det digitale beitekartet som følger denne planen viser hvor det er store beiteinteresser og hvor det er mindre beiteinteresser. Dette kartgrunnlaget er et viktig redskap og kunnskapsgrunnlag for saksbehandlere når de behandler saker etter plan- og bygningsloven.

Hvert beiteområde har fått egen omtale i kapittel 12. Der er det fokusert på beite/vegetasjon, organisering, dyretetthet, utfordringer/tiltak og statistikk som viser sluppet/sanket og tapt sau i perioden 1978 - 2012.

Under planprosessen ble beitelagene utfordret til å sette opp de ulike utfordringene det enkelte beitelag har, samt forslag til tiltak. Dette er sammenholdt i en tabell som er brukt i arbeidet med å utvikle en handlingsplan/tiltaksplan. Denne tiltaksplanen skal rulleres annet hvert år.

Gjerde og gjerdehold er en viktig forutsetning for å kunne slippe dyr i utmark. I dag er grannegjerdelova (kalt "gjerdelova") ment å beskytte allmenne interesser vel så mye som landbruket. Den regulerer både oppsett av nye gjerder, vedlikehold av allerede eksisterende gjerder og det kostnadmessige aspekt ved dette.

Beiteplanen omhandler ikke rettspraksisen innenfor gjerdeplikt, gjerderett, vedlikehold av eldre gjerder, da dette fagområdet er privatrettslig, stort og komplekst.

Foto Kristin Skjerve

Innhold

Forord

Sammendrag

1. Generelt om landbruket i Rennebu	6
2. Mål med beiteplan	6
3. Historisk utvikling av beitebruken i Rennebu	7
4. Organisering av beitelagene	8
4.1 Tap av sau på utmark	9
4.2 Normaltap	10
4.3 Dokumentasjon av tap.....	10
4.4 Tap og erstatning	12
4.3 Risikovurdering utmarksbeite	14
5. Reindrifft	15
5.1 Tap	16
5.2 Tap og erstatning	17
6. Digitalt kartverktøy	18
6.1 Vegetasjonskart.....	18
6.2 Dekningskart for digitalt vegetasjonskart	18
6.3 Reinbeitekart	20
6.4 Eksempler på bruk av digitalt kartverktøy	21
Tema - vegetasjon - beite for sau.....	21
Tema - beitelag.	22
Tema - beite for sau og bygningsbase.	23
7. Beitegrunnlag	24
7.1 Vurdering av beitekapasitet	24
7.2 Dyretetthet på utmarksbeite i Rennebu.....	25
8. Høsting av for i utmarka.....	26
8.1 Grovfôrverdi av beitebruken.....	26
8.2 Økonomisk verdi av beitebruken	27
8.3 Beiting - kulturlandskap.....	27
Kulturlandskap og reiseliv	28
Verdifulle kulturlandskap i Rennebu.....	29
9. Forholdet til andre planer.....	30
9.1 Beiteinteresser og kommuneplanen	30
9.2 Beiteinteresser og reguleringsplaner.....	30
10 Aktuelle tiltak for framtidig beitebruk.....	31
11. Beitelagenes utfordringer og tiltak – oppsummert.....	35
12. Fakta – ark for det enkelte beitelag	37
12.1 Nerskogen beitelag.....	38
12.2 Gisnadalen beitelag	41
12.3 Rennebu øst beitelag	44
12.4 Innset-vest beitelag	47
12.5 Grindal beitelag.....	50
12.6 Ramsfjell beitelag	53
12.7 Ilfjellet beitelag	56
Vedlegg:	59

1. Generelt om landbruket i Rennebu

Sysselsetting

Rennebu kommune er den femte mest landbruksavhengige kommunen i Norge (2012). I underkant av 1/3 av de sysselsatte har sitt yrke i primærnæring, det vil si innen jordbruk, skogbruk og reindrift.

Rennebu kommune hadde pr. 1. januar 2009 totalt 398 antall sysselsatte i primærnæringene. I søknadsomgangen for august 2012 var det følgende typer produksjoner:

- 57 melkeprodusenter
- 60 saueprodusenter
- 18 andre produksjoner
- 5 driftsenheter/Sijte-andeler

Jordbruksarealene

Det totale landarealet i Rennebu utgjør 936 km². Av dette er det skogkledde arealet 277.8 km². Areal i drift utgjør til sammen 37 541 dekar fordelt på (tall hentet fra PT 2012):

- 26 374 dekar fulldyrka jord
- 470 dekar overflatedyrka jord til slått og beite
- 10.700 dekar innmarksbeite

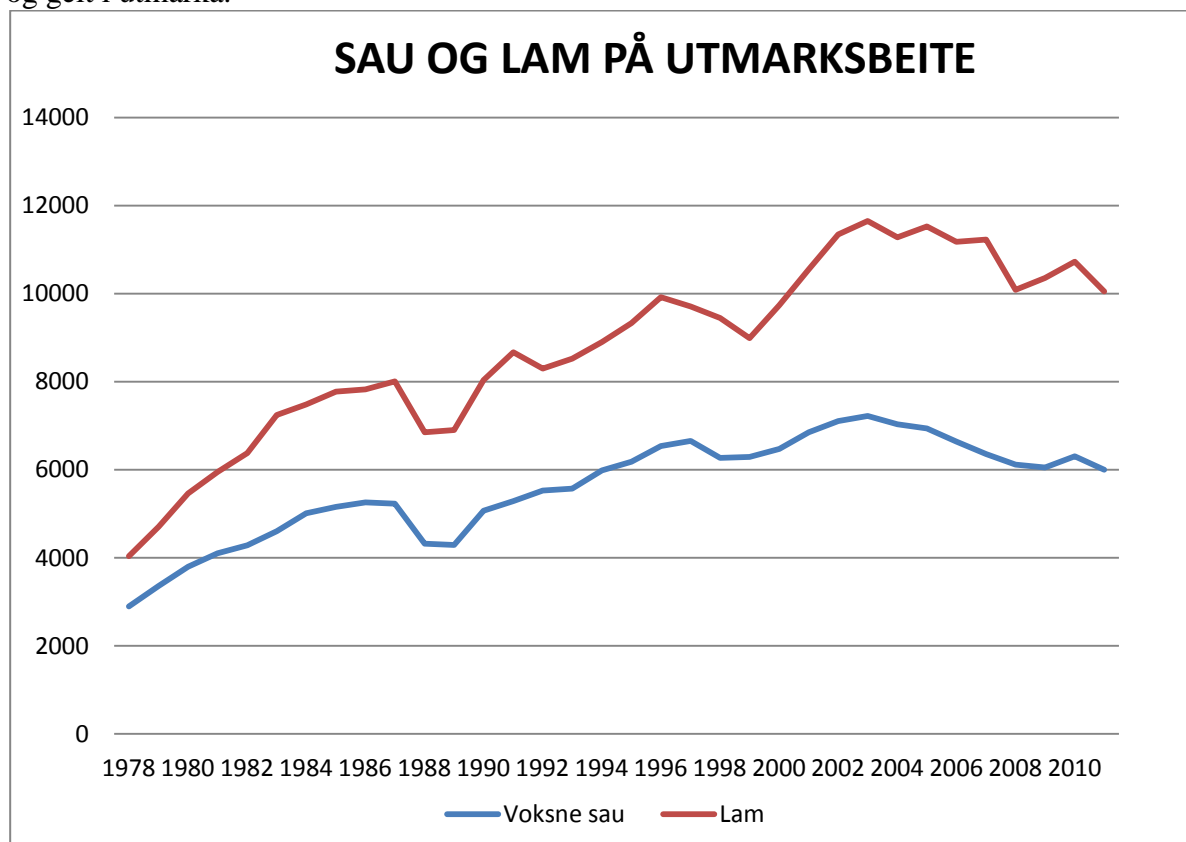
2. Mål med beiteplan

Målene med utarbeidelse av beiteplan for Rennebu er:

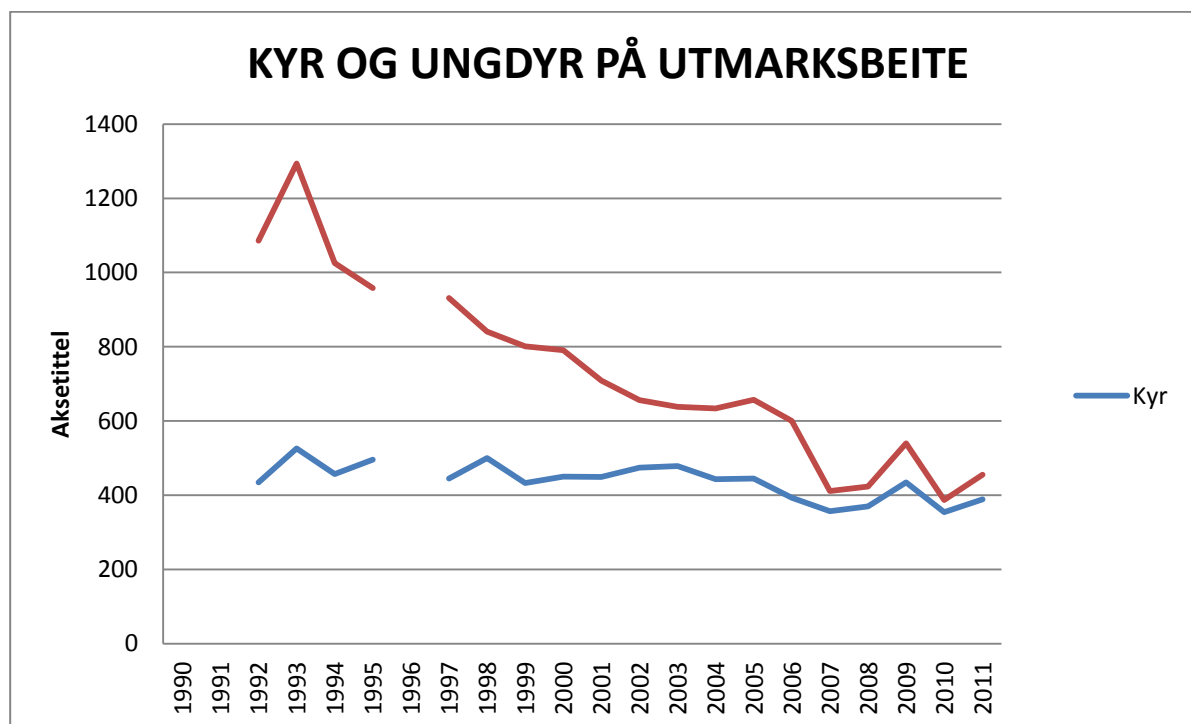
- Synliggjøre beiteinteressene i kommunen gjennom:
  - Kartlegge de mest verdifulle beiteområdene
  - Kartlegge omfanget av beite
  - Beregne verdiskapingen
- Optimalisere bruken av beiteressursene
- Utarbeide digitalisert beitekart som inneholder oversikt over:
  - Viktige og mindre viktige beiteområder
  - Slippunkt
  - Sankepunkt

3. Historisk utvikling av beitebruken i Rennebu

I 1978 var det ca. 7 000 sau og lam på utmarksbeite i Rennebu. I tillegg var det en god del storfe, hest og geit i utmarka.

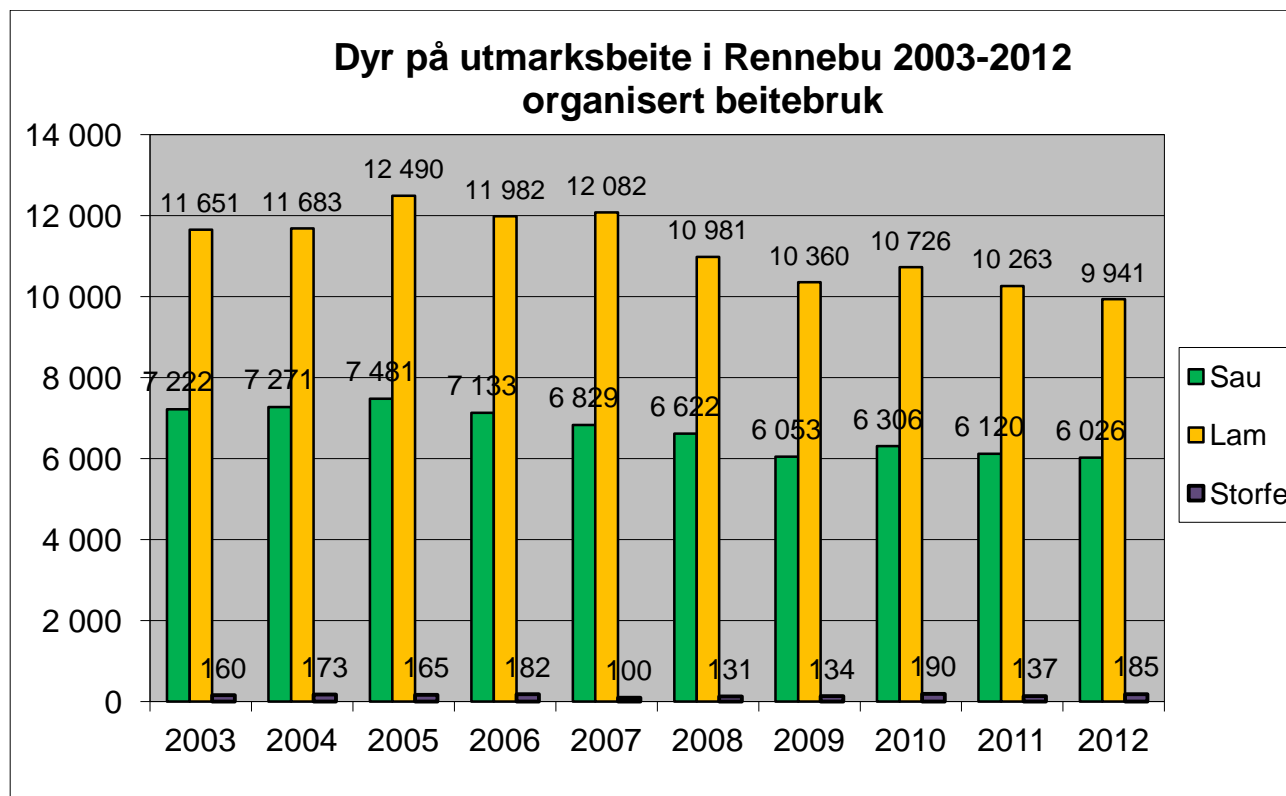

Figur 1: Viser utvikling av antall sau i utmark for perioden 1978 - 2009. Tall hentet fra organisert beitebruk

Figur 2: Viser kyr og ungdyr som har gått på utmarksbeite, tallene er hentet fra produksjonssøknad august. Tall fra 1996 mangler.

Denne figuren viser at det blir mindre og mindre kyr og ungdyr på utmarksbeite i Rennebu.

Tabellen over viser at antall dyr på utmarksbeite gjennom organisert beitebruk i perioden 2003 - 2012 har hatt en svakt nedadgående trend.

Storfe i utmarka.

I 1990 ble det sluppet 546 melkekyr og 1 185 ungdyr i utmarka. 20 år senere er antallet redusert til 354 kyr og 387 ungdyr (tall hentet fra søknad om produksjonstilskudd). Dette er en reduksjon på hhv 35 % for kyr og 67 % for ungdyr. Av tabellen over ser en at det gjennom organisert beitebruk slippes totalt 185 storfe i utmark i 2012.

4. Organisering av beitelagene

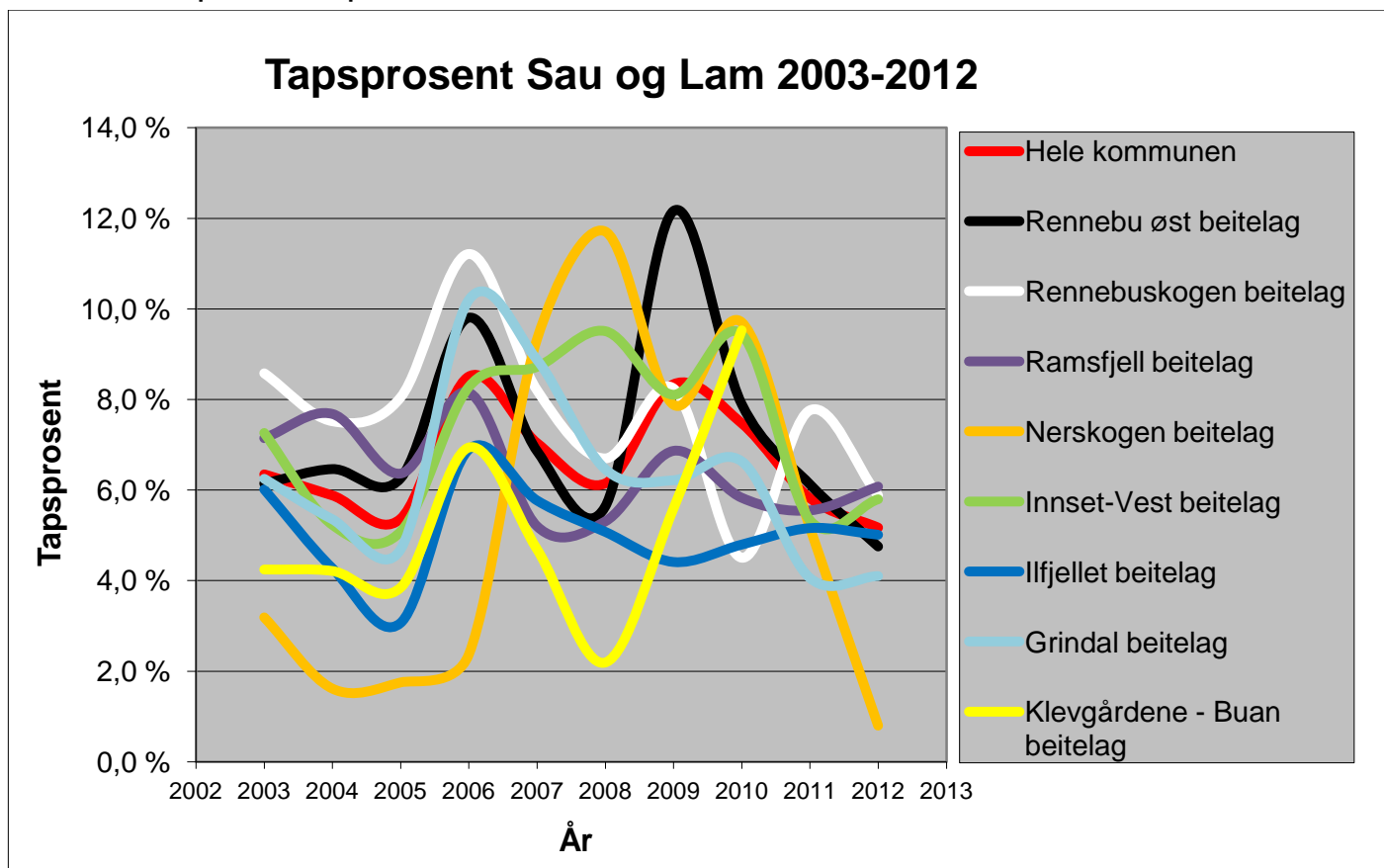
Alle lammeprodusentene i Rennebu er medlemmer i et organisert beitelag. Det er totalt 7 registrerte beitelag i Rennebu per 01.07.2013. Formålet med organisert beitebruk, er å legge forholdene til rette for best mulig utnyttning av beite i utmark og å redusere tap av dyr. Tilskuddsordningen organisert beitebruk ble opprettet i 1970. Det viser seg at ved å organisere beitebrukerne i lag, vil samarbeid om tilsyn, sanking, investeringer som sankekvever, sperregjerder og andre målrettede tiltak prioriteres. Organisering av beitelag bidrar også til at både tilsyn og sanking av dyr om høsten blir enklere og mer effektivt. Dette stimulerer til å opprettholde husdyrtallet og dermed også skjøtsel av innmarksbeitearealene i perioder før og etter beitesesongen i utmark. Dette åpner landskapet og hindrer gjengroing.

Statistikk

- Antall dyr på utmarksbeite i gjennomsnitt i perioden 2003-2012
  - 6 706 sau / år
  - 11 216 lam / år
  - 156 storfe (organisert i beitelag) (tall fra søknad om PT viser at det i gjennomsnitt er totalt sluppet i utmark 407 kyr og 527 ungdyr)
- Tap av dyr på beite, gjennomsnitt i perioden 2003-2012
  - Sau og lam: 1 185 stk / år. Noe som gir et totaltap på 6,6 %
  - Storfe: 0,8 stk / år

4.1 Tap av sau på utmark

Tap av sau og lam på utmarksbeite er relativt lik i alle beitelagene med noen få unntak. Det var en relativt sterk økning i tapstallene i 2005 - 2006. Etter 2006 har det vært en nedadgående trend i tap av sau og lam på utmarksbeite. I 2009 og 2010 hadde vi store tap forvoldt av bjørn i to beitelag.

Tapstallene for Nerskogen beitelag skiller seg ut i forhold til resten av kommunen. Man ser at det er en markant økning i tap fra 2006 - 2008. Mye av tapet her skyldes jerv. Både saueeierne og reineierne opplyser at det er økende observasjoner av både av jerv og ørn i dette området. Etter 2010 har tapsprosenten hatt sterk nedgang.

Beitesesongen 2012 var en rolig beitesesong i Rennebu med en total tapsprosent på 5,2 %.

4.2 Normaltap

Normaltapet er ifølge erstatningsforskriften det tap av husdyr som erfaringsmessig inntreffer i besetningen på utmarksbeite uten forekomst av rovdyr.

I Rennebu er det beregnet normaltapprosent for hver enkelt bruk. Beregningen av normaltapprosent tar utgangspunkt i perioden 1978 til 1990. Det er også beregnet normaltapprosent for hvert enkelt beitelag og totalt for kommunen for samme periode.

4.3 Dokumentasjon av tap

Uttrekk fra DN's rovbaser over kadaverregistreringer i perioden 2003 – 2012.

Rovvilt	Registrerte kadaver				Dokumentasjon		
	Lam	Voksen	Totalt	%	Usikker	Antatt	Dokumentert
Jerv	110	8	118	42,4 %	7	24	87
Bjørn	27	81	108	38,8 %	5	32	71
Gaupe	0	8	8	2,9 %	0	3	5
Kongeørn	27	0	27	9,7 %	1	12	14
Ulv	6	9	15	5,4 %	0	5	10
Fredet rovvilt	1	1	2	0,7 %	1	1	
SUM	171	107	278	100,0 %	14	77	187

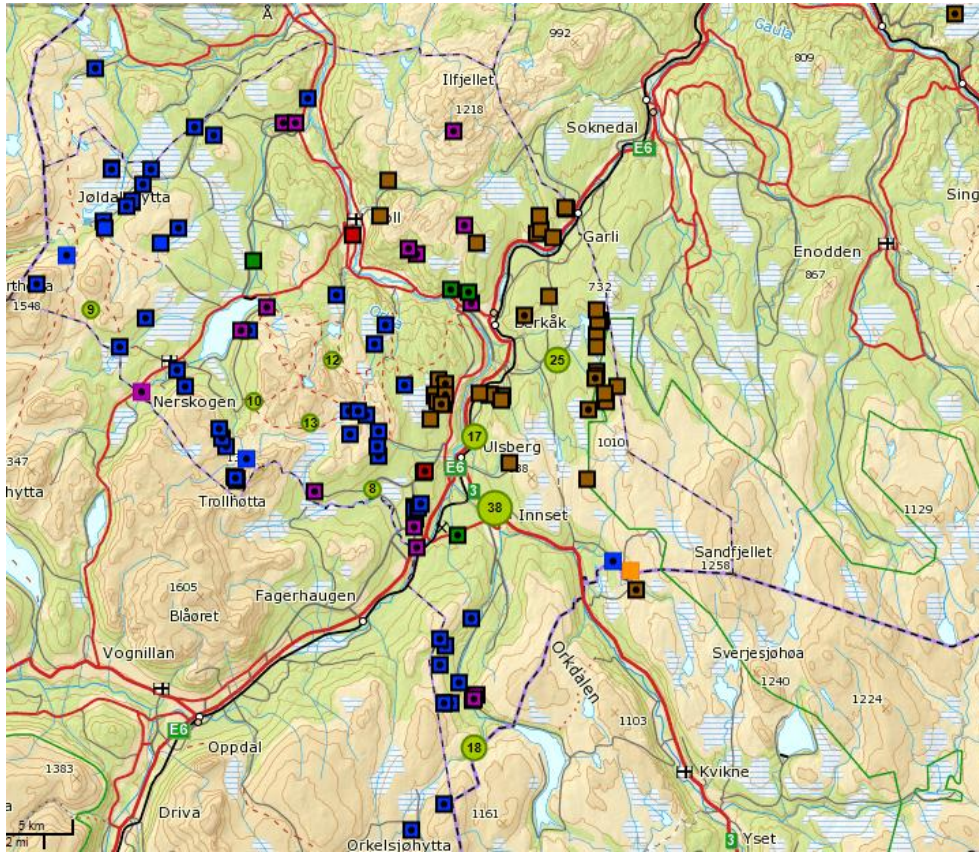
Tabell 2; registrerte og dokumenterte kadaver i perioden 2003 -2012, (DN's Rovbase)

Jerven var den største skadegjøreren med 42 % dokumentert kadaver i saueflokkene i Rennebu denne perioden. Bjørnen var også en stor skadegjører med nesten 39 %.

I henhold til registreringene i ordningen med organisert beitebruk kom det bort til sammen 5521 sauer og lam på utmarksbeite i perioden 2008 – 2012, og med 101 kadaver registrert i DN's rovbaser, er andelen dokumentert tatt av freda rovvilt beregnet til 1,8 %.

Det er vanskelig å dokumentere tap av sau forvoldt av rovdyr. Det skyldes for eksempel store beiteområder, at rovdyra skjuler byttet og at eventuelle levninger forsvinner raskt. Selv om dyreeier skulle finne igjen dyra, er det mange ganger så lite igjen at det ikke er mulig å fastslå dødsårsaken.

Kartutsnitt – Sauekadaver

Kartutsnitt viser hvor i kommunen sauekadavrene ble funnet i perioden 2003 - 2012. (DNs Rovbase). Der det er et tall inne i en sirkel er det mange observasjoner. Er det behov for mer detaljert informasjon kan en zoome seg ned slik at en ser detaljene.

Tegnforklaring

- Jerv
- Bjørn
- Gaupe
- Kongeørn
- Ulv

4.4 Tap og erstatning

Årlig søkes det om erstatning for sau drept av fredet rovvilt fra sauebrukere i Rennebu.

I tilfeller hvor gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn er årsak til tap av husdyr har dyreeieren en lovfestet rett til full erstatning.

Ved vurdering av erstatning, skilles det mellom tilfeller hvor dyret er gjenfunnet og påvist skadet av rovvilt, og tilfeller hvor tap har skjedd uten at dyret er gjenfunnet. Det er Statens naturoppsyn (SNO) sine rovviltkontakter som undersøker døde eller skadede dyr, og undersøkelser som påviser rovviltskade gir automatisk rett på erstatning. Påviste rovviltskader er den viktigste faktoren for Fylkesmannen når erstatningssøknadene vurderes. SNO har tre grader av sikkerhet i sine konklusjoner; dokumentert, antatt og usikker. Det er dokumenterte og antatte skader av fredet rovvilt som gir rett til erstatning.

I tilfeller hvor det ikke er funnet kadaver eller det ikke er mulig å fastslå skadeårsak kan det utbetales erstatning etter en skjønnsvurdering. I en slik vurdering inngår en rekke faktorer som blant annet kunnskap om og tap i den enkelte besetning/flokk, beiteområdet, forekomst av store rovdyr og kongeørn i området og tapshistorikk.

Tabellen under viser for perioden 2003 -2012 hvordan erstatningen er fordelt på skadevolder.

Skadevolder	Antall sau erstattet	Antall lam erstattet	Totalt antall erstattet	Artens andel av totalt tap
Gaupe	9	54	63	1 %
Jerv	454	2399	2853	61 %
Bjørn	423	556	979	21 %
Ulv	9	3	12	0 %
Kongeørn	0	103	103	2 %
Uspesifisert fredet rovvilt	143	554	697	15 %
Totalt	1038	3669	4707	100 %

Tabell 3; Erstatning fordelt på skadevolder 2003 -2012, (DNs Rovbase).

Det var i perioden 2003 til 2012 sendt 409 søknader om erstatning av sau forvoldt fredet rovvilt. Disse tallene gjelder kun de som har søkt erstatning. Det er mange brukere som ikke kommer inn under ordningen da de har for lite tap.

År	Antall sau		
	Tapt	Omsøkt	Erstattet
2003	1035	897	472
2004	743	609	383
2005	722	597	278
2006	1346	1214	888
2007	1198	987	770
2008	927	783	401
2009	1289	1163	687
2010	1153	975	518
2011	755	642	190
2012	516	448	120
SUM	9684	8315	4707

Tabell 4; Tapte, omsøkte og erstatta sauer i Rennebu 2003 – 2012. (DNs Rovbase)

Ikke alle brukere søker om erstatning noe som medfører at tapsstatistikken etter ordningen med organisert beitebruk og erstatningsordningen (DNs rovbaser) blir ulik. I perioden fra 2003 -2012 var totaltapet 12261 sau/lam (organisert beitebruk). Erstatningsordningen viser at totaltapet er oppgitt til å være 9684 dyr og det ble omsøkt erstatning for 8315 dyr. Det ble gitt erstatning for 4707 dyr.

Av tabellen over ser en at andel dyr som ble erstattet reduserte betraktelig etter år 2010.

4.3 Risikovurdering utmarksbeite

Både i 2010 og 2011 har Mattilsynet gjennomført risikovurdering av utmarksbeite for de ulike kommunene i Gauldalsregion. De mener at fri utmarksbeiting er et dyrevelferdsmessig gode og at en kan tolerere et totaltap på 4 %. Mattilsynet har satt opp prosentvise steg for når de mener at ulike tiltak bør iverksettes. Dette gjelder generelt.

Prosentvis totaltap	Tiltak
Lav risiko 4 %	4 % på besetningsnivå (2 % for søyer og 6 % for lam) ligger innenfor det akseptable, men det forutsettes at det arbeides for å redusere totaltapet på sikt.
Middels risiko 4-10 %	4-10 % på besetningsnivå (2-6 % for søye og 6-20 % for lam) er en indikasjon på at dyrevelferdslovens forventninger ikke er oppfylt i forhold til akseptabelt beitebruk. Forebyggende tiltak skal planlegges og gjennomføres.
Høy risiko: Totaltap over 10 %	Totaltap over 10 % på besetningsnivå (over 6 % for søyer og 20 % for lam) er i utgangspunktet uakseptabelt dyrevelferdsmessig sett. Sau skal normalt ikke slippes i slike områder uten at effektive risikoreducerende tiltak iverksettes.

Mattilsynet forvalter dyrevelferdsregelverket og de presiserer at det er dyreholder som har ansvaret for at beitedyra beskyttes mot farer (for eksempel; sykdom, skader, parasitter eller andre farer inkl. rovdyr). Det er dyreeiers ansvar å iverksette tiltak for å hindre at beitedyr ikke utsettes for unødige påkjenninger eller belastninger. Tap på beite medfører dyrelidelse, uansett årsak. Tap kan skyldes rovvilt, sykdom, parasitter, uhell, dårlig beitekvalitet, trafikk og annet.

Vil nevne kort aktuelt regelverk som forvaltes av Mattilsynet; lov om dyrevelferd, Forskrift om velferd for småfe, Forskrift om merking, registrering og rapportering av småfe og Forskrift om bekjempelse av dyresykdommer.

Det er dyreeiers ansvar å holde dyr i tråd med gjeldende regelverk, inklusive å utrede tapsårsak på beite og iverksette relevante tiltak. Dette uten at Mattilsynet fatter vedtak. Mattilsynets ansvar er å føre tilsyn med at dyreeier følger opp sitt ansvar og etterlevelse av regelverket. Mattilsynet kan bla. fatte vedtak om beiterestriksjoner, men dette er alvorlig inngripen og skal være siste utvei etter at andre alternativer er vurdert.

Mattilsynet anbefaler at dyreholder gjennomfører følgende vurderinger før beiteslipp:

1. Oversikt over alle dyr i besetningen
2. Dyrene skal ikke slippes på beite før beitet gir tilstrekkelig næring
3. Dyrene skal være skikket til utmarksbeite, helsetilstand og generell kondisjon skal være god.
4. Slipp- og sanketidspunkt skal tilpasses beitekvalitet og værforhold.
5. Søyer med lam skal ha tilstrekkelig melkeproduksjon i forhold til lammenes behov
6. Lam bør være minst 14 dager gamle ved beiteslipp. Dersom morløse lam sendes på utmarksbeite, må ikke beiteslipp skje før de har utviklet en god drøvtyggerfunksjon med tilstrekkelig fôropptak.
7. Beredskapsplan med forebyggende og planlagte tiltak
8. Rutiner for innhenting av syke/skadde dyr på beite, beiteforhold inklusive risikovurdering av utmarksbeite ut fra tidligere års tap, sen slipp/ tidlig sanking
9. Forebyggende helsearbeid (vaksinering, rutiner for parasittbehandling, mineraltilskudd)

10. Det skal føres tilsyn med dyra. Føring av loggbok over beitetilsyn. Tilsynets hyppighet skal være tilpasset en lokal risikovurdering, men tilsynet må uansett utføres minst en gang per uke. Med tilsyn forstås en inspeksjon av beiteområdet og et nødvendig antall av dyra for å fastslå om det er behov for tiltak
11. Ved dårlig dyrevelferd eller tapstall ut over det som må forventes (tap over 4 %) skal dyreeier søke å klarlegge årsakene til dette, utarbeid en plan og iverksette tiltak for å bedre forholdene for dyra
12. Bruk av e-springsenheter bør vurderes dersom det letter tilsynet med dyra

5. Reindrift

Rennebu er beiteområde både for villrein og tamrein. Villreinen som bruker områder i Rennebu er Forollhognareinen og Knutshøreinen. Forollhognareinen har barmarksbeite øst i Rennebu, mens Knutshøreinen har helårsbeiting i fjellet sørvest for Innerdalen og barmarksbeite i fjellet øst for Innerdalen. *Kilder; NINA rapport 528 og 800.*

Tamreindriften i Trollheimen sijte har en vinterbestand på ca. 1600 dyr. Beiteområdet er på ca. 2 200 km² og inkluderer areal både i Meldal, Midtre Gauldal, Rennebu, Rindal, Surnadal og Oppdal. I Rennebu beites det i Ilfjellet, Ramsfjellet og Trollheimen. Ilfjell/Grefstadjellområdet i Rennebu, Meldal og Midtre Gauldal kommuner, er vinterbeiteområde som benyttes i perioden medio november til medio april. Tamreindriften og beitebruken er regulert gjennom beiteavtaler som er basert på Trollheimenloven fra 1984.

Reinen har mer variert arealbruk enn husdyra da den beiter i utmarka året rundt. Reindriften er dermed avhengig av tilgang på store arealer. Om sommeren er grasaktige planter viktigst, i tillegg til urter og lauv. Vår og høst går reinen ofte på myrvegetasjon, mens om vinteren er det lav og rabbevegetasjon som er viktig næring.

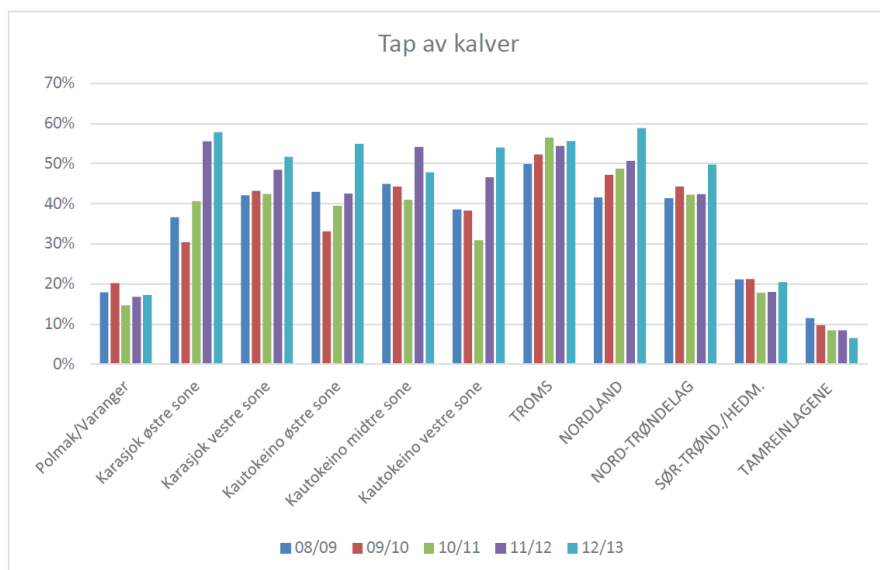
Ressursregnskapet for reindriftnæringa (Reindriftnæringa, juni 2013) viser at produksjonen i Trollheimen er god. Det produseres mye kjøtt pr kg livdyr, og det er høye slaktevekter.

Reindriftnæringa har også utfordringer med tap av dyr forårsaket av rovvilt (jerv og ørn). Det er særlig kalvene som rammes.

5.1 Tap

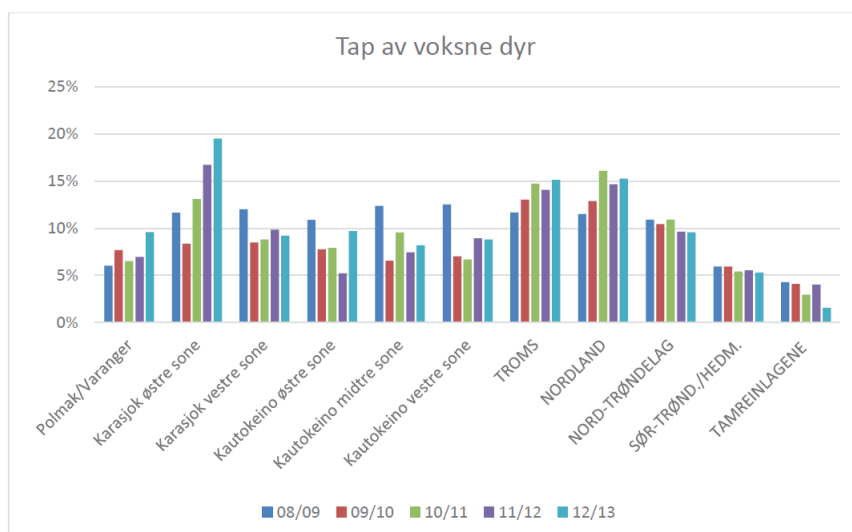
Rein tapes av mange årsaker, hvorav de viktigste er rovvilt og sykdom. I reindriftnmeldinger oppgir reieneierne hvor stort tap de har hatt totalt i driftsåret. I søknad om erstatning for rovvilttap oppgir reieneierne videre hvor stor del av det totale tapet de antar er forårsaket av fredet rovvilt og hvor stor del av tapet som skyldes andre årsaker enn rovvilt, fordelt på kjente, ukjente og andre årsaker.

De to tabellene under er hentet fra Ressursregnskapet for reindriftsnæringen april 2012/mars 2013. Figuren under viser at tamreinlagene har de klart laveste kalvetapene, etterfulgt av Polmak/Vareanger og Sør-Trøndelag/Hedmark.

Figur 3.5. Tap av kalv for de siste 5 driftsårene. De prosentvise tapene er beregnet i forhold til antall fødte kalver. Basert på opplysninger fra reieneiernes reindriftnmelding. Tilsvarende data på distriktsnivå er gitt i vedlegg 2-8, tabell 5.

Når det gjelder tap av voksne dyr ser en at Sør-Trøndelag/Hedmark og tamreinlagene har tradisjonelt hatt betydelig mindre tap enn øvrige områder

Figur 3.6. Tap av voksne dyr de siste 5 driftsårene. De prosentvise tapene er beregnet i forhold til antall rein ved driftsårets begynnelse (korrigert reintall per 1. april). Basert på opplysninger fra reieneiernes reindriftnmelding. Tilsvarende data på distriktsnivå er gitt i vedlegg 2-8, tabell 5.

5.2 Tap og erstatning

I tilfeller hvor gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn er årsak til tap av husdyr eller tamrein har dyreeieren en lovfestet rett til full erstatning.

Ved vurdering av erstatning, skilles det mellom tilfeller hvor dyret er gjenfunnet og påvist skadet av rovvilt, og tilfeller hvor tap har skjedd uten at dyret er gjenfunnet. Det er Statens naturoppsyn sine rovviltkontakter som undersøker døde eller skadede dyr, og undersøkelser som påviser rovviltskade gir automatisk rett på erstatning. Påviste rovviltskader er den viktigste faktoren for Fylkesmannen når erstatningssøknadene vurderes. SNO har tre grader av sikkerhet i sine konklusjoner; dokumentert, antatt og usikker. Det er dokumenterte og antatte skader av fredet rovvilt som gir rett til erstatning.

I tilfeller hvor det ikke er funnet kadaver eller det ikke er mulig å fastslå skadeårsak kan det utbetales erstatning etter en skjønnsvurdering. I en slik vurdering inngår en rekke faktorer som blant annet kunnskap om tap i den enkelte besetning/flokk, beiteområdet, forekomst av store rovdyr og kongeørn i området, og tapshistorikk.

I erstatningssaker vedrørende tamrein skal Reindrifftsforvaltningen gjøre en reindrifftsaglig vurdering før Fylkesmannen behandler søknadene.

Tabellen under viser tapte, omsøkte og erstatta rein i gjennomsnitt for reindrifftsårene 2007/08 – 2012/13

År	Antall rein		
	Tapt	Omsøkt	Erstattet
2005/06	256	231	122
2006/07	316	280	132
2007/08	319	279	159
2008/09	346	314	119
2009/10	350	310	218
2010/11	322	279	185
2011/12	295	257	142
2012/13	398	343	154
Sum	2602	2293	1231

Tabell 5; Tapte, omsøkte og erstatta rein i reindrifftsårene 2005/06 – 2012/2013. (DNs Rovbase)

Tabellen under viser hvordan erstatningen er fordelt på skadevolder. Periode er reindrifftsårene 2005/06 – 2012/13.

Skadevolder	Antall kalv erstattet	Antall okserein erstattet	Antall simlerein erstattet	Totalt antall erstattet	Artens andel av totalt tap
Gaupe	2	0	2	4	0 %
Jerv	435	22	207	664	54 %
Ulv	0	1	0	1	0 %
Kongeørn	465	2	7	474	39 %
Uspesifisert fredet rovvilt	43	12	33	88	7 %
Totalt	945	37	249	1231	100 %

Tabell 6; Erstatning fordelt på skadevolder. (DNs Rovbase).

6. Digitalt kartverktøy

En viktig del av denne beiteplanen er den digitale kartdelen som viser beiteressursene i kommunen.

6.1 Vegetasjonskart

Skog og landskap har utarbeidet vegetasjonskart og denne sammenstillingen viser mosaikken av vegetasjonstyper i et område. Et vegetasjonskart skal gi:

- Oversikt over ressursgrunnlag for verdiskaping innen næringer i utmark
- Faglig grunnlag for avgjørelser ved arealdisponering og interessekonflikter
- Økologisk forståelse som grunnlag for bærekraftig arealbruk på lang sikt.

Vegetasjonskartet gir informasjon som øker kunnskapen og forståelsen for hvilke naturressurser som finnes og hvilke som skal forvaltes. Kartet kan brukes til å vurdere hvor egnet ulike areal er til ulike formål, dokumentere en rekke arealbruksinteresser og avdekke brukskonflikter.

Vegetasjonstyper sortert etter beiteverdi gir et kart som viser ressursgrunnlaget for beitenæring dette kartet er i Kilden navngitt med beite for sau. Dette kartet er et godt grunnlag for planlegging av beitebruk og landskapskjøtsel.

I beskrivelsen av beiteverdien i vegetasjonskartet er det brukt en 3 delt skala; **mindre godt, godt og svært godt beite**. Grunnlaget for inndeling er innholdet av beiteplanter i vegetasjonstypene og hovedtrekk i sauens sine beitevaner. Plantene er primærprodusenter og legger grunnlag for "maten" og det fysiske miljøet for andre arter. Registrering av plantelivet gir derfor nøkkelen til informasjon om biologisk mangfold.

I tillegg vises dyrka mark, beitevoller og uproduktive areal.

Fargekodene i vegetasjonskartet – beite for sau

- Mindre godt beite
- Godt beite
- Svært godt beite

Kilden er en kartløsning som gir brukerne innsyn og kunnskap om arealressursene helt ned på gnr/bnr-nivå. Kilden samler alle karttema fra Skog og landskap på ett sted. Kan kort nevne at Kilden kan vise markslag, jordsmonn, landskap, kulturminner, vegetasjonskart beite, beitelagsgrenser, beitestatistikk som sluppet/sanket sau og lam med mer.

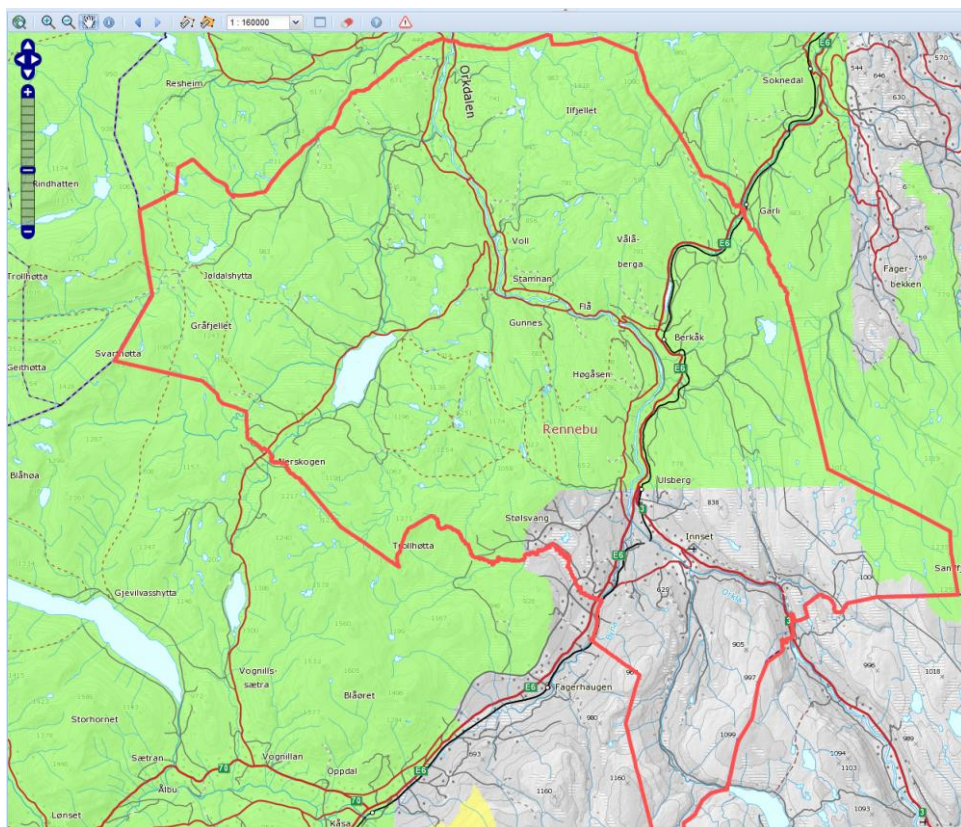
Dette kartgrunnlaget er et viktig redskap og kunnskapsgrunnlag for saksbehandlere når de behandler saker etter plan- og bygningsloven, jordloven mm.

I forbindelse med utarbeidelse av beiteplanen har beitelagene vært med og tegnet inn Viktige og mindre viktige beiteområder, viktige utmarksgjerder, sperregjerder, slippunkt og sankepunkt. Dette grunnlagsmaterialet er benyttet til å lage et eget temalag i kommunens kartløsning, som saksbehandlerne i Rennebu kommune benytter seg i saksbehandlingen.

6.2 Dekningskart for digitalt vegetasjonskart

I Rennebu mangler det vegetasjonskart for området som tilhører Innset-Vest beitelag, sørlige del av Gisnadalen og sørlige del av Rennebu Øst.

- Dekningskart for digitalt vegetasjonskart

Rennebu kommune har sendt prisforespørsel til skog og landskap om hvor mye det koster å få vegetasjonskartlagt de områdene som ikke er kartlagt.

I Rennebu mangler kartlegging av ca 200 km². Skog og landskap har følgende priser de jobber ut fra når det gjelder kartleggingsprosjekt for landbruksformål:

Type areal	Total pris per km ²	Oppdragsgivers kostnad per km ²
Skog	5000	2200
Fjell	4000	1650

Det betyr at totalkostnaden for kartleggingsarbeidet beløper seg til ca 900.000. Av dette må Rennebu kommune finansiere kr 360.000.

Beitelagene kan i samarbeid med kommunen søke om støtte til å utarbeide vegetasjonskart gjennom tilskuddsordningen ”tiltak i beiteområder”.

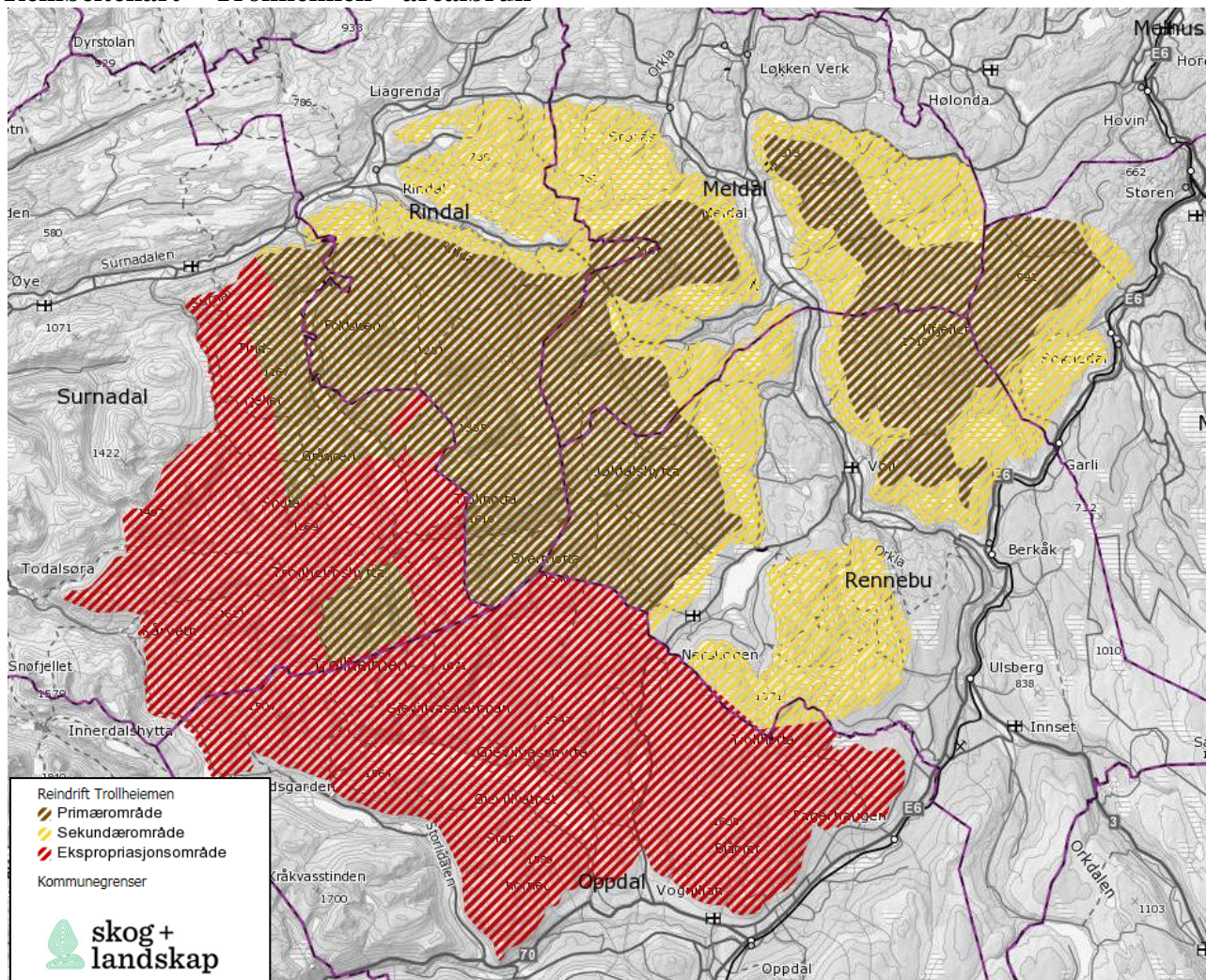
6.3 Reinbeitekart (Reindriftsforvaltningen)

Landbruksdirektoratet lanserte høsten 2014 ny innsynsløsning for reindriftskart i Kilden. Målet er blant annet å presentere en helhetlig kartløsning hvor brukere kan finne reindriftras gjeldende arealbruksinformasjon. Innsynsløsningen er veiledende og ment som et verktøy til planmyndighet, reindriftsutøvere, Fylkesmenn og øvrige publikum.

Reindriften arealbrukskart viser beitebruken med en inndeling i 5 årstidsbeiter; vår-, sommer-, høst-, høstvinter/førjuls- og vinterbeite. Årstidsbeitene er igjen er delt i to kategorier etter hvor intensiv bruken er. Kartene viser også områder for samling, flytting og trekkleier, plasseringen av reindriftsanlegg, samt de administrative grensene for reinbeiteområdene og reinbeitedistriktene.

Reindriften beitebruk er tilpasset skiftende naturgitte forhold og også samfunnsmessige endringer. Det lar seg derfor ikke gjøre å kartfeste alle sider ved arealbruken på en eksakt måte. Kartene er utarbeidet som oversiktskart og i stor målestokk. Informasjonen i reindriftskartene må derfor brukes med forbehold om at denne er veiledende. I forhold til f.eks. konkrete planleggingsoppgaver må arealbrukskartenes informasjon om beitebruken suppleres ved at det innhentes nærmere opplysninger fra reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktene.

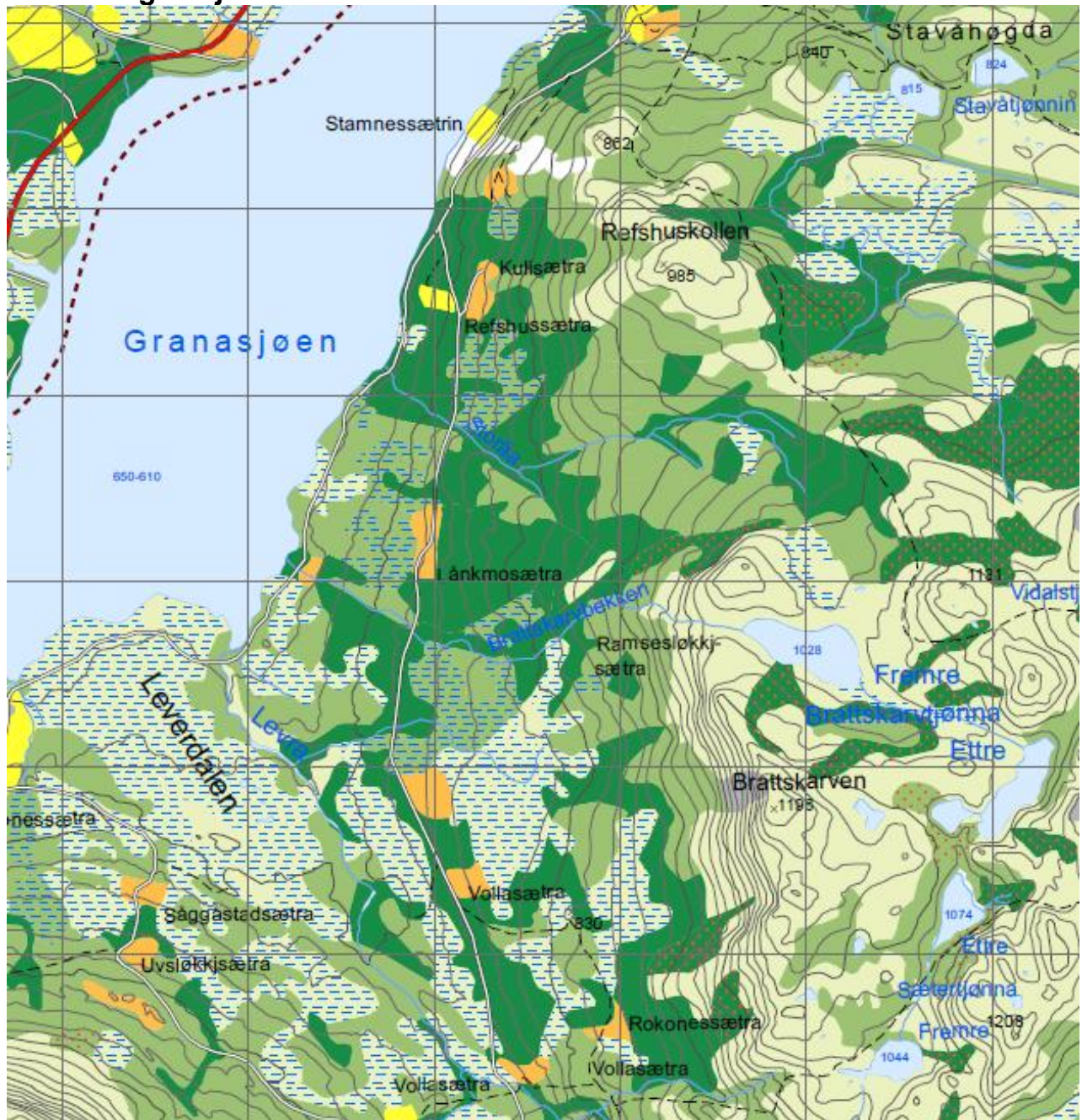
Reinbeitekart - Trollheimen – arealbruk

6.4 Eksempler på bruk av digitalt kartverktøy

Visning fra Kilden:

Tema - vegetasjon - beite for sau

Tegnforklaring

Beiteverdi i naturlig vegetasjon

- Mindre godt beite
- Godt beite
- Svært godt beite

Andre arealtyper

- Beitevollar
- Dyrka mark
- Uproduktive areal

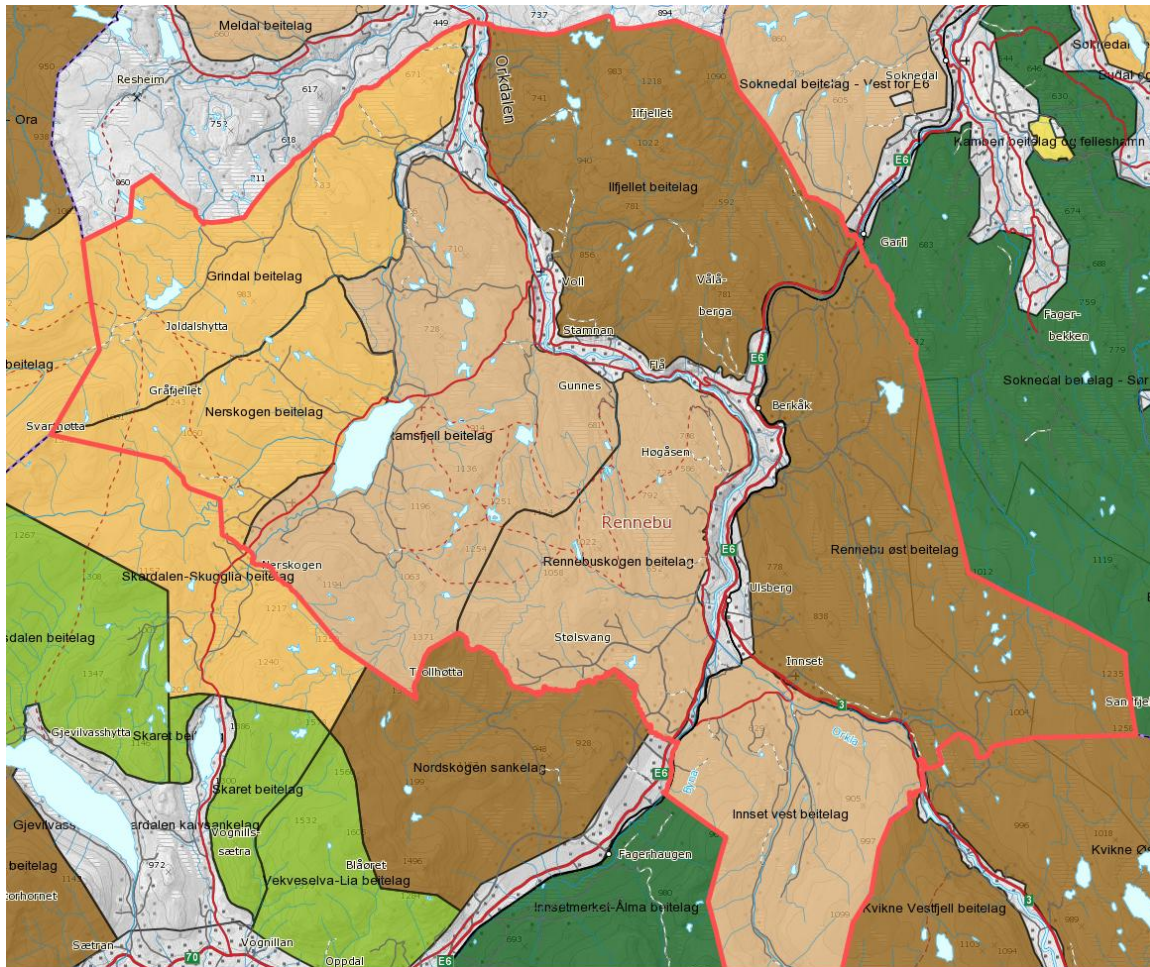
Tilleggsinformasjon

- Grasrike utformingar
- Finnskjeggrike areal
- Seinsommar/haustbeite
- Forsumpa areal
- Beitelagsgrense

Kartutsnittet over viser beitekart for sau. I tillegg vises beitevollar og dyrkamark. De mørkegrønne områdene er klassifisert som de beste beiteressursene.

Visning fra Kilden:

Tema - beitelag.

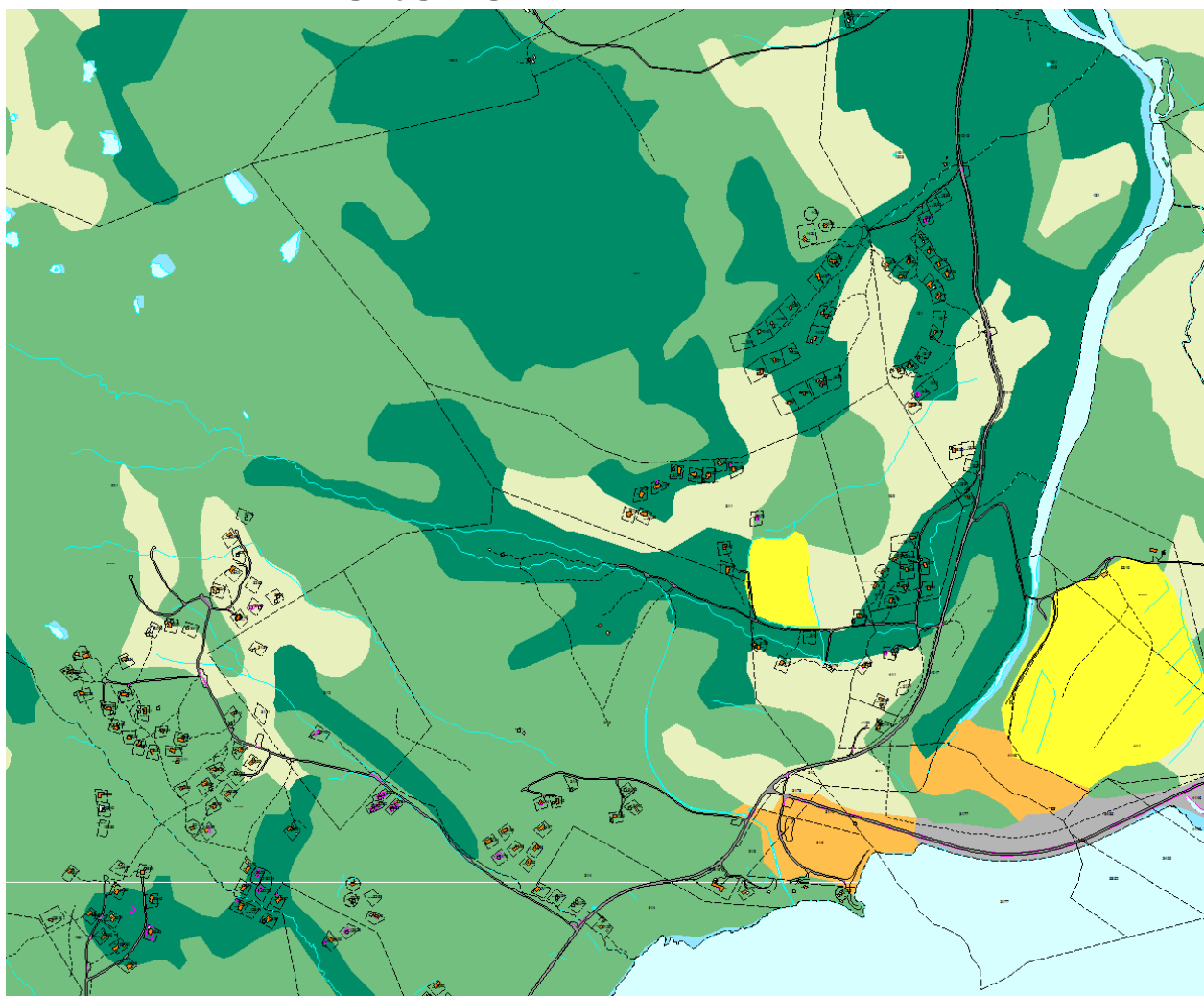

I kartutsnittet over er det valgt å se på hvor mange sau og lam som er sluppet i utmark i det enkelte beitelag (2013 tall).

Den statistikken som ligger til grunn for opplysningene er hentet fra organisert beitebruk som blir oppdatert hvert år via det enkelte beitelags søknad om midler til organisert beitebruk. Du finner her informasjon om antall storfe, sau og lam sluppet, tapsprosent for de ulike artene på beitelagsnivå, oversikt over setrer mm.

Visning fra kommunens saksbehandlersystem (Gisline)

Tema - beite for sau og bygningsbase.

Kartutsnittet over er fra Nerskogen og det viser beitekart for sau og bygningsbasen. Det viser hvordan bygninger er plassert på de ulike beitekvalitetene.

I forbindelse med utlegging av nye reguleringsplaner/byggeområder vil en ved bruk av det digitale kartgrunnlaget kunne se hvilke areal som blir berørt.

Det er da enklere for saksbehandler å dokumentere hvilke areal de ulike tiltakene vil ta i bruk.

7. Beitegrunnlag

7.1 Vurdering av beitekapasitet

Beiteområdene har stor variasjon av vegetasjonstyper. Skog og landskap har verdsatt vegetasjonstypene i tre kategorier; svært godt, godt og mindre godt.

Beitelag	Grindal		Ilfjellet		Innset vest		Nerskogen		Ramsfjell		Rennebu øst		Gisnadalen	
	km2	%	km2	%	km2	%	km2	%	km2	%	km2	%	km2	%
Mindre godt beite	56,5	51	77,1	49	0	0	32,7	52	79,2	46	74,5	61	41,6	50
Godt beite	39,9	36	52,0	33	0	0	21,7	34	42,9	25	29,3	24	26,7	32
Svært godt beite	8,7	8	23,0	15	0	0	4,9	8	29,4	17	12,7	10	12,2	15
Beitevollar og hagemarkskog	0,3	0	0,8	0	0	0	0,4	1	1,7	1	1,0	1	0,2	0
Dyrka mark	1,1	1	1,6	1	0	0	0,9	1	6,5	4	2,4	2	0,8	1
Uproduktive areal	2,2	2	0,3	0	0	0	1,1	2	2,0	1	0,2	0	0,7	1
Vann	2,0	2	2,5	2	0	0	1,5	2	9,5	6	1,9	2	0,5	1
Kartlagt areal	110,7	100	157,3	100	0	0	63,2	100	171,2	100	122,0	100	82,7	100
Ikkje kartlagt	0,0		0,0		107		0,0		0,0		61,2		21,6	
Totalsum	110,7		157,3		107		63,2		171,2		183,2		104,3	

Tabell 7; Klassifisert vegetasjonstype fordelt på beitelag – Skog og landskap

Et mål for beitebruk i utmark er å optimalisere uttaket fra beitet med hensyn til avkastning og produktkvalitet, samtidig som en tar vare på beitegrunnlaget på lang sikt. For kjøtt- og melkeproduserende dyr er nedgang i slaktevekt og nedgang i melkeproduksjon gode indikatorer på at beitet er overbelastet.

Hva som er optimal dyretetthet på utmarksbeite er vanskelig å vurdere, men Aksel Tveitnes har satt opp noen normtall for hva som kan være riktig tetthet (Tveitnes 1949). Tabellen er utviklet for sau der en kan regne et gjennomsnittlig fôropptak på 1 f.enhet per dag gjennom beitesesongen (snitt for familiegruppe, søye med to lam).

De to første kolonnene i tabellen under er bearbeidd etter Tveitnes (1949). Kolonne 3 viser sauetallet regnet om til dekar per sau.

De tre siste kolonnene viser fôropptaket ved tre ulike lengder for beitesesong. Opptak forutsetter en lineær sammenheng i beiteopptak gjennom sesongen.

Type beite	Antall sau pr. km ²	Dekar pr dyr	Fôropptak i f.e. per dekar		
			80 dager	100 dager	120 dager
Mindre godt beite	33 - 54	30 - 19	2,6 - 4,3	3,3 - 5,4	4 - 6,5
Godt beite	55 - 76	18 - 13	4,4 - 6,1	5,5 - 7,6	6,6 - 9,1
Svært godt beite	77 - 108	13 - 9	6,2 - 8,6	7,7 - 10,8	9,2 - 13

Ta
bel
l 8;
Bei
tek
ap
asi
tet

for sau på fjellbeite med ulik kvalitet, (Yngve Rekdal – dok. 25-03 beitevurdering 1999)

7.2 Dyretetthet på utmarksbeite i Rennebu

Tabellen nedenfor viser antall dyr som beiter i hvert beiteområde og størrelsen på området. Det er også beregnet antall dyr pr km². Siste kolonne viser antall saueenheter pr km², der det er brukt 4 sau pr storfe. Dette gir en grov skisse av beitetrykket. Sammenligner vi disse tallene med Tveitnes sine beregninger for riktig tetthet, ser vi at alle områdene ligger godt innenfor disse rammene.

Beiteområde/ Beitelag	Antall Sau	Antall Storfe	km ²	sau pr. km ²	Storfe omregnet til saueenheter	Dyr omregnet til saueenheter pr.km ²
Ilfjellet	4094	-	157,3	26	4094	26
Innset- Vest	1 851	20	107,1	17	1 931	18
Ramsfjell	1 660	4	171,2	10	1 676	10
Grindal	1 126	-	110,9	10	1 126	10
Rennebu Øst	4 457	45	183,2	25	4 637	26
Gisnadalen	1 892	65	104,3	18	2 152	20
Nerskogen	1 027	-	63,2	16	1 027	16
Sum	16 107		897		16 643	19

Tabell 9; Dyretetthet på utmarksbeite i Rennebu kommune for 2009. (tall hentet fra statistikk hos Skog og landskap).

Tamreinen benytter også store deler av beiteområdene i kommunen. Vinterstammen er på 600 dyr. Dette bidrar selvfølgelig også til økt beitetrykk, men det er ikke tatt med i beregningen.

8. Høsting av for i utmarka

Mange av gårdene i Rennebu høster store verdier i utmarka. Det meste i form av beiting. Beitet er den viktigste ressursen for alle gårdsbruk som driver med småfe. Uten utmarksbeite ville disse gårdene måtte slutte med husdyrhold eller redusere antall dyr betraktelig.

I 2012 var det 17 melkebruk som hadde dyrene på setra om sommeren og 12 av disse slapp storfe i utmark. Totalt slapp de 143 kyr og 64 ungdyr på utmarksbeite. I tillegg gikk disse dyrene også på setervoll og innmarksbeite.

Beiteverdien på ulike arealtyper varierer sterkt. Norsk Sau og Geit har beregnet at den nyttbare avkastingen for sau på fjellbeite vil variere fra to føreheter melk per.daa på mindre gode fjellbeiter, til opptil sju føreheter melk per. daa på svært gode fjellbeiter.

Med dagens driftsopplegg for sau høstes 30 til 50 % av årsfôret i utmarka. En effektiv utnyttelse av utmarksressursene fører til at produksjonsgrunnlaget på et bruk med sau nærmest kan bli doblet.

For å få et perspektiv på hvor mye utmarksbeitet har å si for Rennebu kan en sette opp verdien av beitet i kroner. Verdsetting av beitet gjøres enklest i form av beregning av fôropptak, ull, og kjøttproduksjon.

8.1 Grovfôrverdi av beitebruken

Man antar at utmarka beites i ca 110 dager. Fôropptaket måles i FEm, eller såkalte føreheter melk. 1 FEm er definert som energiverdien til 1 kg bygg.

Beregnet verdi av beite i Rennebu						
Dyr	Antall dyr	FEm pr.dag	Antall dager	Antall FEm høstet i utmark	Verdi pr. FEm	Beregnet grovfor verdi
Sau og Lam	16 000	1	110	1 760 000	2,50	4 400 000
Kyr	407	7	90	256 410	2,50	641 025
Ungdyr	527	5	90	237 150	2,50	592875
Tamrein	1 600	1	365	584 000	2,50	1 460 000
SUM	18 545			2 837 560		7 093 900

Tabell 10; foropptak for sau og lam er 1 førehet (FEm) pr. dag, for ungdyr 5 FEm, for ku 7 FEm. Beregningsgrunnlag er dyretall snitt for perioden 2003 -2010 og data fra NILF-notat 15 - 2006.

Verdien av utmarkbeite vil til enhver tid være avhengig av prisen på fôr, antall beitedager og fôropptak. Med en byggpris på kr. 2,50 vil verdien av beitet ligge på over 7 mill. Betydningen av beite kommer godt fram når en beregner hvor mye fulldyrka innmark som ville gå med, dersom tilsvarende antall dyr ikke kan slippes i skog og fjell. Med et fôropptak på 400 FEm pr dekar tilsvarer det 7100 dekar fulldyrka jord.

8.2 Økonomisk verdi av beitebruken

Et lam har ca. 1,3 kg ull om høsten, og en voksen sau ca 2,2 kg.

Verdien av ullproduksjon på utmarksbeite					
	Antall	Kg ull pr dyr	Kg ull total	Pris pr kg ull m/ tilskudd	Verdien av ull
Sau	7 000	2,20	15 400	35	539000
Lam	9 000	1,30	11 700	35	409 500
Sum	16 000		27 100		948 500

(Pris per kg ull er hentet fra Nortura pers.med Terje Bakken 2013)

Tabell 11; beregnet verdi av ullproduksjon på utmarksbeite

Beregning av den økonomiske verdien blir et overslag. Disse tallene vil variere fra år til år, men de gir en pekepinn på hvor store verdier som skapes av beitebruken. Tallene for rein gjelder hele Trollheimen reinbeitedistrikt og det er med både voksne dyr og kalver.

Verdien av kjøttproduksjon lam og rein på utmarksbeite					
	Antall	Kg pr dyr	Kg total	Pris pr kg	Verdien av kjøtt
Lam	9 000	19	171 000	50	8 550 000
Rein	790		21470	60	1 288 200

(Pris per kg kjøtt er hentet fra Nortura pers.med Terje Bakken 2013)

(Pris per kg rein er hentet fra Stensaas slakteri 2014. Det er gjennomsnittspris for alt slakt)

Tabell 12; verdien av kjøttproduksjon på utmarksbeite

Produsert kjøttverdi på en sesong er vanskelig å beregne. I tillegg til verdien av lammekjøttet kommer slakt av storfe og sau.

Hvis man legger sammen verdien av kjøtt og ull, blir den totale økonomiske verdien av utmarksbeite ca 10,8 millioner kroner.

8.3 Beiting - kulturlandskap.

Kulturlandskap er landskap som er blitt preget og formet av menneskenes aktivitet og utnyttelse opp gjennom historien. Landbruket har derfor avgjørende betydning for kulturlandskapet. De nye driftsformene og samfunnsutviklingen har i alle de år ført til endring i kulturlandskapet.

I 1936 laget fylkesagronom Tverdal ei liste over setrer i Rennebu. Denne registreringen viser at Rennebu hadde i alt 236 setrer og av disse var 135 i bruk mens resten var nedlagt (Grender innved Trollheimen 2006). I 2012 var det 17 enkeltsetrer og 6 fellessetrer i aktiv drift i Rennebu.

Den gamle bruken av utmarka med slått og lauving er slutt. Fra gammelt av ble mye av fôret tatt ned fra fjellslåtter som ofte lå så mye som 2 mil fra gården. I tillegg ble det høstet fra seterløkkene. I forbindelse med bruk av setrene ble det også tatt ut en god del skog som de hadde behov for på setra.

På eiendommen Voll gnr 25 bnr 2 står det følgende

”I 1866 hadde Søgard vel 36 mål åker og dyrka eng. Høyavlinga frå naturlig eng var 25 våg. Mykje av foret var slege på fjellslåtter som låg 2 mil frå garden og der fikk de 540 våg. På seterløkkjene slo han 45 våg høy av svært god kvalitet. Dessuten slo han 620 våg utenfor det utmålte arealet. Til sammen ble det slått 1230 våg høy. Ei ku trong om lag 100 våg om vinteren” 1 våg er 18 kg. (Rennebu boka, bind 1)

Beitedyrene er den viktigste redskapen for å ta vare på kulturlandskapet i utmark. Beitebruk er med på å opprettholde opplevelsesverdi, kulturlandskap og biologisk mangfold.

Kulturlandskap og reiseliv

Kulturlandskapet er et kollektivt miljøgode som er viktig for innbyggerne og reiselivsnæringen. Kulturlandskapet er et godt eksempel på et allment tilgjengelig fellesgode som ikke forbrukes ved våre besøk. Det gir turistlandskap, økt biologisk mangfold, spredt bosetning, matvaresikkerhet og dyrevelferd.

Både regjering og reiselivsnæring mener at natur- og kulturlandskap er viktige ressurser og ”fellesgoder” som kan bidra til verdiskaping både nasjonalt og lokalt. I regjeringens reiselivsstrategi ”Destinasjon Norge” pekes det på at regjeringen vil legge til rette for utvikling av reiselivsprodukter i tilknytning til de store verneområdene, slik at verneområdene kan være en arena for opplevelse og aktivitet.

Foto: Kristine E. Brattset

Trollheimen og Forollhogna

I Rennebu så har vi Trollheimen landskapsvernområde og Forollhogna nasjonalpark der det er gode muligheter til utøvelse av friluftsliv og naturbaserte opplevelser.

- Formålet med vernet i Trollheimen er å ta vare på et særmerket og vakkert fjellområde med skog og seterdaler og et rikt plante- og dyreliv.
- Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er å bevare et stort, sammenhengende og i hovedsak urørt fjellområde i Midt-Norge, med en naturtype som ikke er representert i de andre nasjonalparkene. Et sentralt mål for vernet er å ta vare på biologiske kvaliteter og et særpreget naturlandskap. Området har meget høy naturlig produktivitet med et rikt og variert plante- og dyreliv. Her finnes landets mest produktive villreinstamme, og mange truede dyrearter har tilhold i området.

I Rennebu så er det flere tilbydere som nå satser innenfor kultur- og naturbasert reiseliv. Reisen til fjellet SA er et nettverk for tilbydere som ønsker å gi flere muligheter til ”eventyrlige reiser i natur og

kultur”. Der er det flere tilbydere både innenfor landskapsvernområde og i randsonen til verneområdene som jobber aktivt med reiseliv som selger opplevelser og lokal mat.

Verdifulle kulturlandskap i Rennebu

I forbindelse med prosjektet Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag ble det plukket ut 4 ulike områder i Rennebu.

Det er Flå-Slipran-Eggan-Kosberg-Ry, Holsjåren, Innset og Stamnessætrene-Leverdalen.

Området *Flå-Slipran-Eggan-Kosberg-Ry* ligger på nordsiden av Orkla like vest for kommunesenteret Berkåk. Dette er et spennende, rikt og variert kulturlandskap. Her finnes et interessant biologisk mangfold, svært mange verdifulle bygninger og bygningsmiljøer, et taltalende landskapsbilde og gode tur- og opplevelsesmuligheter.

Holsjåren ligger i hoveddalføret på vestsiden av Orkla. Området preges av et bakkete landskap, hvor beite- og slåttemark setter et tydelig preg på landskapet. Her finnes flere godt bevarte, tradisjonelle gårdstun og ellers mange gamle, velholdte bygninger. Det er gode turmuligheter i området langs gamle stier og veier.

Innset ligger ved inngangen til Østerdalen lengst sørøst i kommunen. Dette er en aktiv jordbruks-grend med et svært variert og spennende landskap. Området har minner fra bergverksdrift og allsidig jordbruksdrift, med steingarder, geiler, sommerfjøs, og tradisjonelle gårdsmiljøer. På Svahaugen finnes dessuten en unik, gammel gårdsbebyggelse.

Stamnessætrene-Leverdalen ligger på Nerskogen i vestre deler av kommunen. Dette er et helhetlig seterlandskap med en svært lang historie, med minner fra tida både før og etter at seterbruket tok til. Bygningsmiljøene er til dels svært godt bevart, og mange bygninger er restaurert. Mange av beitemarkene og de tidligere slåttarealene er svært artsrike. Området gir grunnlag for en storartet opplevelse av natur og kultur. Som helhet er dette seterlandskapet derfor meget bevaringsverdig. (Rapport om verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag finnes på hjemmesiden fylkesmannen i Sør-Trøndelag).

9. Forholdet til andre planer

9.1 Beiteinteresser og kommuneplanen

Plan- og bygningsloven er styrende for arealbruken i landet. Planer som vedtas etter plan- og bygningsloven viser hva slags bruk ulike arealer skal ha. Det er derfor svært viktig at alle som har interesser knyttet til ulike arealer følger med på hva som planlegges.

Beiteinteressene vil normalt være knyttet til landbruksarealer i inn- og utmark. På areal som legges ut til LNF-områder og LNF-R-områder i kommuneplanen er beitebruk i samsvar med planen. På noen av LNF- og LNF-R-områdene er det vist hensynssoner i tillegg til planformålet. Hensynssonene viser viktige interesser som må vies spesiell oppmerksomhet og hensyntas ved detaljregulering og saksbehandling.

I arealforvaltningen vil bl.a. en fortetting av eksisterende hyttefelt, fremfor å spre nye hyttefelt utover, bidra til å redusere den totale belastningen for beiteinteressene.

Inngjerding

Gjerder på fritidseiendommer er søknadsplichtige anlegg og søknad behandles etter gjeldende lovverk og kommunens retningslinjer. Utvalg for MTL vedtok i sak 8/12 retningslinjer for gjerding av fritidseiendommer (retningslinjer for gjerding er vedlagt).

I reguleringsplaner kan det komme fram ulike bestemmelser for gjerding. I slike tilfeller gjelder reguleringsplanen foran kommunale retningslinjer og kommuneplanen.

9.2 Beiteinteresser og reguleringsplaner

Det vil være vanskelig å få endret eller stoppet en reguleringsplan for fritidsbebyggelse som er i tråd med kommuneplanens arealdel, med mindre det dukker opp opplysninger hvor det fremkommer gode argumenter som ikke var kjent da kommuneplanen ble vedtatt.

Gode bestemmelser i reguleringsplanen vil være konfliktdepende i forhold til problemer som kan oppstå ved nye byggeprosjekter. Det kan for eksempel være å avklare forhold rundt veiadkomst, beiterettigheter, regler angående inngjerding og lignende.

Beiteplanen og kartgrunlaget er viktig kunnskapsgrunnlag for planarbeidet i kommunen. Det er spesielt viktig når det gjelder å legge ut nye byggeområder både i kommuneplanen og når det skal utarbeides reguleringsplaner.

10 Aktuelle tiltak for framtidig beitebruk

UTFORDRINGER BEITEBRUK I RENNEBU	FORSLAG TIL TILAK	ANSVARLIG/FINANSIERINGSMULIGHETER
<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> Saksbehandling <p>Hyttebygging/reguleringsplaner</p> <p>Hyttebygging – kan føre til avgrensning av gode beiteområder som hindrer ferdsel mellom utmark og innmark.</p>	<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> Få beiteplanen og kartgrunnlaget inn som verktøy i saksbehandlingen. Dette for å hensynta dagens beitebruk samt kvalitetssikre saksbehandlingen. Saksbehandlere/utbygger må tenke gjerding og gjerdeutfordringer i alle type saker som gjelder utmark, dette for å unngå konflikt. I nye områder som skal reguleres til fritidsbebyggelse bør det være tatt stilling til beiteområde og gjerding. Dette for å unngå konflikt. Hyttefelt bør planlegges slik at regulert område kan inngjerdes i sin helhet. Avklaring av hvem som har ansvar for å sette opp gjerde samt vedlikeholde gjerde er viktig. Fortetting i eksisterende hyttefelt skal prioriteres . Det bør ikke godkjennes hyttetomter i/nær opp til gode beiteområder, jfr beitekartet. 	<p>Arealforvaltning</p> <p>Ansvarlig: Administrasjon, forvaltning, politikere og faglag</p> <p>Saksbehandlere i kommunen og plankontoret bør i sin dialog med utbygger ha gjerding som et viktig tema.</p>

UTFORDRINGER BEITEBRUK I RENNEBU	FORSLAG TIL TILAK	ANSVARLIG/FINANSIERINGSMULIGHETER
<p>Beite og kulturlandskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vegetasjonskartlegging 	<ul style="list-style-type: none"> • Vegetasjonskartlegging av areal som ikke er vegetasjonskartlagt tidligere. 	<p>Ansvarlig; Administrasjon og beitelag</p> <p>Beitelag i samarbeid med kommunen kan søke midler gjennom tiltak i beiteområder.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Restaurere/utnytte gamle beiter • Gjengroing utmark 	<ul style="list-style-type: none"> • Åpning av kulturlandskapet nær brukerne for å øke verdien av vårbeite/høstbeite. Stimulere til inngjerding og rydding av gammel kulturmark. • Gunstig med større variasjon i type beitedyr <ul style="list-style-type: none"> a. øk antall beitedyr b. flere storfe i utmarka • Kartlegging av hvorfor storfeiere ikke slipper flere dyr til utmark 	<p>Ansvarlig ; enkeltbruker, beitelag, administrasjon</p> <p>Beitelag kan i samarbeid med kommunen søke midler gjennom tiltak i beiteområder. Enkeltbrukere eller flere brukere sammen kan søke om SMIL-midler.</p> <p>Ansvarlig; administrasjon i samarbeid med faglagene.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Sambeiting 	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til å utarbeide felles beitebruksplaner der det fokuseres på sambeiting ku/sau. • Stimulere til bortleie av beiter som ikke er i bruk 	<p>Ansvarlig ; enkeltbruker, beitelag, administrasjon</p> <p>Det er mulig for enkeltbrukere å søke om midler til utarbeidelse av beitebruksplaner gjennom SMIL og tiltak i beiteområder.</p>

UTFORDRINGER BEITEBRUK I RENNEBU	FORSLAG TIL TILAK	ANSVARLIG/FINANSIERINGSMULIGHETER
<p>Gjerde - problem med gjerding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedlikeholde gamle gjerder, flere og flere grunneiere overholder ikke gjerdeplikten. • Dårlige gjerder/midlertidige gjerder rundt hyttene • Sau som setter seg fast under hytter 	<ul style="list-style-type: none"> • Sende skriv til de som ikke overholder gjerdeplikten evt ta personlig kontakt. • Lag skriftlig informasjon om forsvarlig inngjerding av hytter. • Midlertidige gjerder skal ha tilnærmet daglig tilsyn. 	<p>Ansvarlig: beitelag</p> <p>Rennebu kommune skal i samarbeid med beitelagene informere om gjerdeplikt og forsvarlig inngjerding av hytter.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Gjerding mot utmark kan være ei utfordring (felles sperregjerder) 	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette og løse beitekonflikter gjennom oppføring av sperregjerder • Motivere for rydding av gamle utmarksgjerder som er til fare for dyr i utmarka 	<p>Ansvarlig: beitelag</p> <p>Rennebu kommune kan bistå i arbeidet med å få til felles gjerde mot utmark. Beitelagene må selv ta initiativ til slike tiltak. Det er mulig å søke midler gjennom ”Tiltak i beiteområder” på planlegging av fellestiltak samt til investeringer.</p> <p>Det er mulig å søke SMIL-midler til rydding av gamle gjerder i utmark</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Grinder blir ikke lukket igjen 	<ul style="list-style-type: none"> • Velge grindløsninger som eksempelvis lukker seg selv, mindre grinder som er enklere å håndtere, gjerdeklyv o.l 	<p>Ansvarlig; beitelag og enkeltbrukere</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Gjerde mot jernbanen • Gjerde mot E6 og fylkesveier 	<ul style="list-style-type: none"> • Unntak fra gjerdeloven gjelder ikke for dem, kan avtales ved spesielle tilfeller • Tyding av jernbanedommen, hva er bestemt og hva er praksis 	<p>Dovre kommune, v/Syse skulle sjekke med advokatene til Utmarkskommunenes sammenslutning (USS) - tyding av dommen – ikke ferdig.</p>

UTFORDRINGER BEITEBRUK I RENNEBU	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAGENE	ANSVARLIG
Hunder og rovvilt <ul style="list-style-type: none"> • Båndtvang blir i noen tilfeller ikke overholdt. Et økende problem. 	Hunder og rovvilt <ul style="list-style-type: none"> • Lag skriftlig informasjon om reglene for båndtvang og lokal forskrift for båndtvang. 	Ansvarlig: Administrasjon, beitelag og faglag, Utmarksrådet
<ul style="list-style-type: none"> • Rovdyr/rovdyrtpap 	<ul style="list-style-type: none"> • Effektivt og enkelt uttak av skadedyr. <ul style="list-style-type: none"> · Fortsatt deltakelse i region-samarbeidet effektivt skadefellingslag. • Etablere kommunalt radiobjellelag i samarbeid med beitelagene der en prioriterer beitelag/beitebrukere med størst tap. • Påvirke politiske myndigheter til å redusere rovviltbestanden . 	Ansvarlig; administrasjon, regionalt skadefellingslag og beitelag Søke FKT-midler og Tiltak i beitelag til eksvis; utvidet tilsyn, tidlignsanking, innkjøp av radiobjeller med mer. Ansvarlig; administrasjon, faglag, beitelag
Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> • Det blir færre beitebrukere 	Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> • Videreføre det gode fagmiljø og samarbeidet i beitenæringen. • Stimulere til deltakelse i beitelag. • Opprettholde det gode forholdet vi har til turgåere og jegere med hensyn til tilsyn og sanking. 	Ansvarlig; beitelag, enkeltbruker, faglag og administrasjon

11. Beitelagenes utfordringer og tiltak – oppsummert

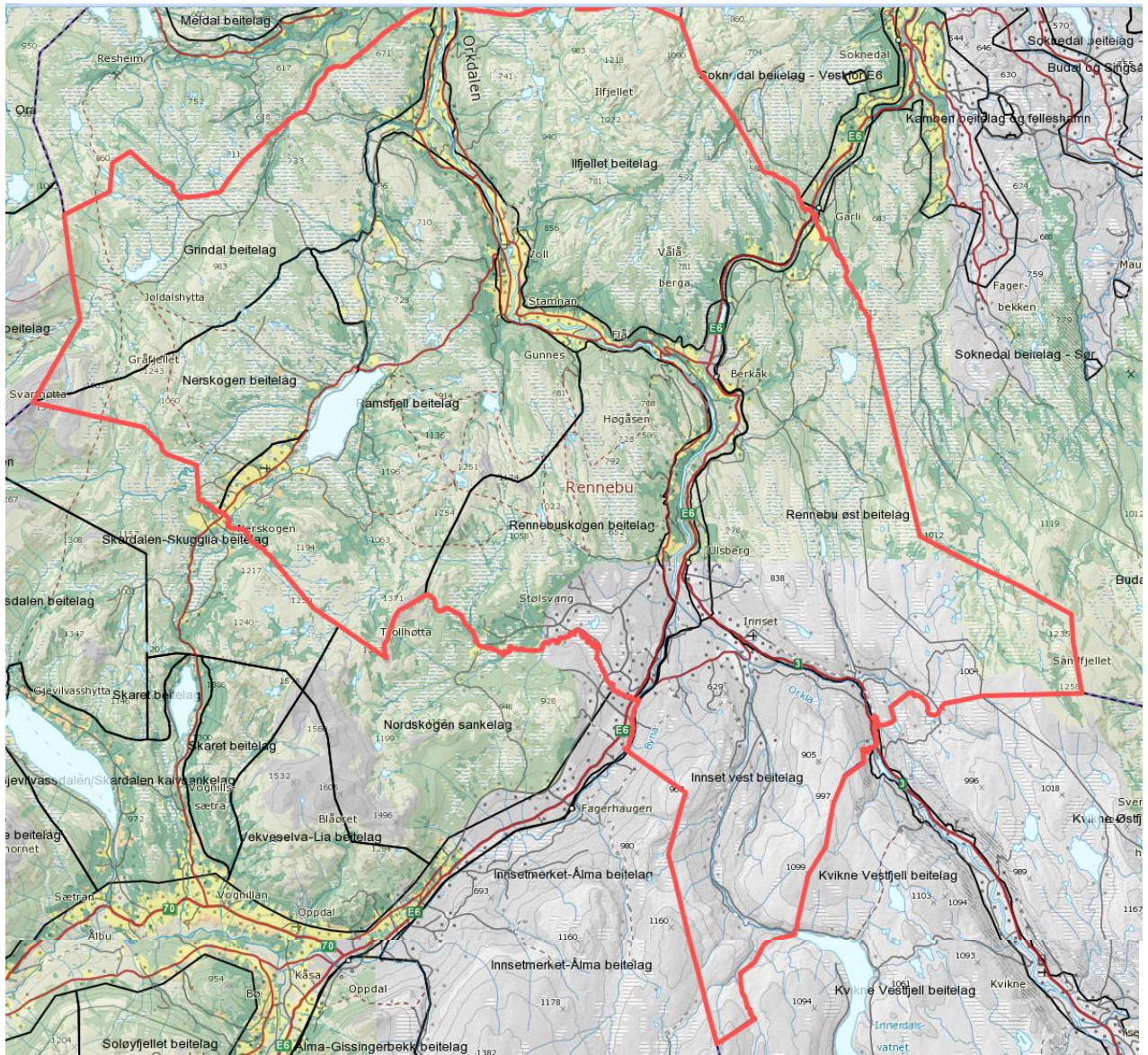
I forbindelse med utarbeiding av beiteplan ble det sendt ut et spørreskjema til alle beitelagene. Tabellen under viser en samlet oversikt over beitelagenes utfordringer og forslag til tiltak.

UTFORDRINGER I BEITELAGENE	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAGENE
<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyttebygging • Fortetting i eksisterende hyttefelt skal prioriteres og ikke spre nye hyttefelt utover. • Plassering av ny E6 • Sau kommer inn på setereiendommer med eksklusiv beiterett. ” • Rettmessig beiteareal er for lite • Store beiteområder – få til å gå tilsyn 	<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsiktig og fornuftig utbygging som tar hensyn til beiteområdet. • Prøv å begrense videre utbygging av hyttefelt • Sterkere grad av involvering i forbindelse med ny E6 • Viktig å invitere til møte for å se på løsninger. • Kommunen bør være behjelpelig med å skaffe til veie områder der en kan beite lovlig.
<p>Kulturlandskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skjøtsel av kulturlandskapet • Turtrafikk – grunder som står åpne • For lite beitedyr – landskapet gror igjen. 	<p>Kulturlandskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gunstig med større variasjon i type beitedyr -- øk antall beitedyr – flere storfe i utmarka • Bevisstgjøring med hensyn til gjerde mot utmark. • Åpning av kulturlandskapet nær brukerne for å øke verdien av vårbeite. Motivere for mer storfe/sau på beite, rydding av gammel kulturmark.
<p>Gjerde - problem med gjerding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grunneiere som ikke overholder gjerdeplikten • Gjerde mot jernbanen • Vedlikehold av gamle gjerder • Sperregjerde mot E6 • Dårlig gjerder rundt hyttene. Sau som setter seg fast under hytter • Gjerding mot utmark kan være ei utfordring. 	<p>Gjerde</p> <ul style="list-style-type: none"> • Send skriv til de som ikke overholder gjerdeplikten evt ta personlig kontakt. • Avventer rettsaken mot staten • Ta opp gamle rester av gjerdemateriale • Ny E6- hva med gjerdeholdet. • Forsvarlig inngjerding av hytter. Få ut informasjon til hytteierne gjerne via Rennebunytt. • Kommunen bør hjelpe til slik at det ikke blir ”hull” i felles gjerde mot utmark.

UTFORDRINGER I BEITELAGENE	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAGENE
<p>Beite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanskelig å gjøre noe med beite – må forholde seg til den beitekvaliteten som er. • Gjengroing utmark • Kvaliteten på beite faller tidlig på høsten 	<p>Beite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hytter/terasser som står på stolper må sikres slik at sauene ikke kan krype inn under hyttene.
<p>Hunder og rovvilt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Båndtvang blir i noen tilfeller ikke overholdt. Økende problem med hyttebygging • Økende problem med de store rovdirene • Få en rettferdig erstatningsordning så brukerne ikke lider økonomiske tap. • Jakt med løshund på storvilt og småvilt kan være et problem • Økende problem med ørn og jerv. • For høg bestand av jerv 	<p>Hunder og rovvilt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heng opp informasjon om reglene for båndtvang og annen viktig informasjon • Effektivt og enkelt uttak av skadedyr. • Påvirke politiske myndigheter til å redusere rovviltbestanden - Økonomisk støtte til utvidet tilsyn • – • I forhold til jerv så kan deler av konflikten forsvinne med tidlignsanking. • –
<p>Andre utfordringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det blir etter hvert færre brukere. • Bruk vegetasjonskartet i arealplanlegging, der kommer beitekvaliteten fram. • Sauer på veien • Grunder blir ikke lukket igjen. • Hyttebygging – kan føre til avgrensning av gode beiteområder som hindrer ferdsel mellom utmark og innmark. • Vanskelige leteforhold – bruker ofte lang tid på å lete. • Bedre økonomi i dyreholdet. • Beitedyr fra Oppdal kommer inn i området til Gismadalen beitelag og presser de dyra lenger nord og østover. 	<p>Andre utfordringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreføre godt miljø og samarbeid. • Viktig med kommunal forståelse for å ta vare på produksjonsgrunnlaget i landbruket. • Bedre gjerding og ferister • Informasjonstiltak • – • Opprettholde det gode forholdet vi har til turgåere og jegere med hensyn til tilsyn og sanking • –

12. Fakta – ark for det enkelte beitelag

Oversikt over beitelag i Rennebu – beitekart (Kart hentet fra Kilden Skog og landskap)

12.1 Nerskogen beitelag

Beiteområdet er i Skog og landskap oppmålt til å være 63 km². 48 % av totalarealet er skog og 52 % er fjell og anna utmark.

I vegetasjonskartet er arealet fordelt slik:

Beitelag	Nerskogen	
	dekar	%
Beite for sau		
Mindre godt beite	32 706	52
Godt beite	21 718	34
Svært godt beite	4 927	8
Beitevollar og hagemarkskog	453	1
Dyrka mark	917	1
Uproduktive areal	1 157	2
Vann	1 503	2
Kartlagt areal	63 382	100

Ikkje kartlagt	0	
Totalsum	63 382	

Tabell utarbeidet av Skog og landskap 2013

Sættring/ storfe i utmark

Det forekommer, men i svært liten utstrekning.

Svardalssetrene har settring/storfe, de ligger inntil vårt egentlige beiteområdet, men inne i området der sauene trekker.

Dyretetthet

Beitelaget har i 2013 fire beitelagsmedlemmer. Sesongen 2013 ble det sluppet 236 voksne og 406 lam.

Tilsyn og sanking

Beitelaget har organisert tilsyn. Området deles inn i 4 områder og det går tilsyn minimum 1,5 turer pr uke i hver sone. Dyrene slippes på utmarksbeite ca 15/6. og hovedsankedato er ca den 14/9.

Tilrettelegging i beiteområdet / gjerding / sanketrøer

Beitelaget har kjøpt inn nye, mobile grunder som settes opp der det er behov. Elles gjerder hver grunneier mot utmarka.

Gjennom organisert beitebruk er det behov for investeringer i forbindelse med gjerdemateriell og arbeid for å ordne utgard mot utmark.

UTFORDRINGER I BEITELAGET	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAG
<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det kommer sauer innenfor området til setereierne som har gjerdet inn for storfe. Det hender også at sætereiernes storfe komme ”baki” + framom Sørøyåsen • Arbeids/materialkostnad for å holde i stand utgard der eier ikke gjør det selv • Vårt rettmessige beiteareal er lite 	<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunen kan være behjelpelig med å skaffe til veie større områder der vi har lov til å beite
<p>Kulturlandskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beiting i utmarka holder kulturlandskapet ved like. 	<p>Kulturlandskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beiting i utmark hjelper til å ta vare på kulturlandskapet og det bør være i alles interesse at beiting i utmark kan opprettholdes.
<p>Gjerde - problem med gjerding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjerding mot utmark fungerer stort sett bra, bortsett fra en eiendom og det medfører at sauene kommer inn på dyrkamarka i hele grenda. 	<p>Gjerde</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunen bør hjelpe til slik at det ikke blir ”hull” i felles gjerde mot utmark.
<p>Beite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beiteområdet som saueeierne disponerer skulle vært større. 	<p>Beite</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nok tilgjengelig beiteområde bør sikres og her kan kommunen hjelpe til.
<p>Hunder og rovvilt</p> <ul style="list-style-type: none"> • I perioder har det forekommet laushund som har jaget sau. • Rovdyrene som er den største utfordringen er jerv og ørn 	<p>Hunder og rovvilt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Være med på å påvirke til å redusere rovviltbestanden.
<p>Andre utfordringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyttebygging • Til tider laushunder 	<p>Andre utfordringer</p>

Nerskogen beitelag									
År	Sluppet på beite			Tapt sau		Tapt lam		Sum tap	
	Sau	Lam	Sum	Tap Sau	%	Tap Lam	%	Antall	%
2012	214	287	501	2	0,9 %	2	0,7 %	4	0,8 %
2011	313	557	870	5	1,6 %	40	7,2 %	45	5,2 %
2010	440	786	1 226	17	3,9 %	102	13,0 %	119	9,7 %
2009	376	651	1 027	12	3,2 %	69	10,6 %	81	7,9 %
2008	403	707	1 110	23	5,7 %	107	15,1 %	130	11,7 %
2007	370	626	996	15	4,1 %	78	12,5 %	93	9,3 %
2006	315	571	886	3	1,0 %	18	3,2 %	21	2,4 %
2005	299	557	856	2	0,7 %	13	2,3 %	15	1,8 %
2004	299	506	805	3	1,0 %	10	2,0 %	13	1,6 %
2003	391	675	1 066	5	1,3 %	29	4,3 %	34	3,2 %
2002	474	716	1190	7	1,5 %	40	5,6 %	47	3,9 %
2001	427	629	1 056	8	1,9 %	45	7,2 %	53	5,0 %
2000	450	722	1 172	6	1,3 %	66	9,1 %	72	6,1 %
1999	502	769	1271	11	2,2 %	48	6,2 %	59	4,6 %
1998	625	934	1 559	10	1,6 %	70	7,5 %	80	5,1 %
1997	633	1025	1 658	10	1,6 %	45	4,4 %	55	3,3 %
1996	676	1043	1719	6	0,9 %	54	5,2 %	60	3,5 %
1995	581	931	1 512	10	1,7 %	45	4,8 %	55	3,6 %
1994	544	905	1 449	5	0,9 %	69	7,6 %	74	5,1 %
1993	518	858	1376	8	1,5 %	43	5,0 %	51	3,7 %
1992	505	760	1 265	10	2,0 %	48	6,3 %	58	4,6 %
1991	387	660	1 047	2	0,5 %	43	6,5 %	45	4,3 %
1990	358	614	972	4	1,1 %	31	5,0 %	35	3,6 %
1989	342	565	907	2	0,6 %	16	2,8 %	18	2,0 %
1988	355	559	914	4	1,1 %	14	2,5 %	18	2,0 %
1987	736	1228	1964	14	1,9 %	65	5,3 %	79	4,0 %
1986	770	1314	2 084	13	1,7 %	74	5,6 %	87	4,2 %
1985	906	1537	2 443	5	0,6 %	52	3,4 %	57	2,3 %
1984	908	1467	2375	5	0,6 %	57	3,9 %	62	2,6 %
1983	796	1334	2 130	6	0,8 %	51	3,8 %	57	2,7 %
1982	654	969	1 623	8	1,2 %	33	3,4 %	41	2,5 %
1981	528	788	1316	6	1,1 %	36	4,6 %	42	3,2 %
1980	402	620	1 022	2	0,5 %	24	3,9 %	26	2,5 %
1979	333	493	826	2	0,6 %	22	4,5 %	24	2,9 %
1978	283	405	688	1	0,4 %	18	4,4 %	19	2,8 %

12.2 Gisnadalen beitelag

Beiteområdet er i Skog og landskap oppmålt til å være 104 km². 60 % av totalarealet er skog og 40 % er fjell og anna utmark.

I vegetasjonskartet er arealet fordelt slik:

Beitelag	Gisnadalen	
	dekar	%
Beite for sau		
Mindre godt beite	41 569	50
Godt beite	26 687	32
Svært godt beite	12 288	15
Beitevollar og hagemarkskog	164	0
Dyrka mark	822	1
Uproduktive areal	693	1
Vann	509	1
Kartlagt areal	82 733	100

Ikkje kartlagt	21 640	
Totalsum	104 373	

Tabell utarbeidet av Skog og landskap 2013

Sættring/ storfe i utmark

Det blir årlig sluppet storfe i utmarka.

Dyretetthet

Beitelaget har i 2013 åtte beitelagsmedlemmer. Det er to brukere som slipper storfe i utmarka. Sesongen 2013 ble det sluppet 636 voksne og 1044 lam. Det ble i sluppet 60 storfe på beite.

Tilsyn og sanking

Beitelaget har organisert tilsyn. Området deles inn i 2 områder og det går tilsyn minimum 2 turer pr uke i hver sone, til sammen 4 dagsverk pr uke. Dyrene slippes på utmarksbeite ca 10/6. og hovedsankedato er ca den 10/9. De setter opp hver sine uker. Hver enkelt bruker har hovedansvar for tilsyn. Beitelaget setter opp disse listene i felleskap.

Tilrettelegging i beiteområdet / gjerding / sanketrøer

6 sanketrøer med tilhørende ledegjerder. 15 saltsteinsautomater.

Gjennom organisert beitebruk er det behov for oppgradering av eksisterende anlegg. Videre er det behov for nytt bygg for felles levering av sau/lam til slakt.

UTFORDRINGER I BEITELAGET	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAG
Arealforvaltning <ul style="list-style-type: none"> Få brukere og stort beiteområde. Lite mannskap til å få til mer tilsyn 	Arealforvaltning
Kulturlandskap <ul style="list-style-type: none"> Gjengroing pga for lite beitedyr 	Kulturlandskap <ul style="list-style-type: none"> Økning av beitetrykk – flere storfe i utmarka
Gjerde - problem med gjerding: <ul style="list-style-type: none"> Dårlige gjerder runndt hyttene 	Gjerde <ul style="list-style-type: none"> Få ut informasjon til hytteeierne gjerne via Rennebunytt.
Beite <ul style="list-style-type: none"> Selv om arealet er stort, så har vi bruk for beitearealene. Besetningene øker – kanskje nye medlemmer 	Beite
Hunder og rovvilt <ul style="list-style-type: none"> Året 2010 var et rolig år. Generelt er rovdyr og laushunder et stort problem. 	Hunder og rovvilt <ul style="list-style-type: none"> Sterkere engasjement fra kommunalt hold (politisk og administrativt) for å begrense rovdyrstammen i Oppdal/Rennebu/Meldal (Trollheimen) Øke beevisstheten og ansvarsfølelsen fra hundeeiere for Norsk lov.
Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> Avgrensning av gode beiteområder pga av hyttebygging som hindrer ferdsel mellom utmark og innmark. Økonomi i dyreholdet Beitedyr fra Oppdal som kommer inn i området vårt og presser dyra våre lenger nord og østover. Dette skyldes trolig stor grad av hyttebygging i Oppdal. 	Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> Folkevalgte og administrativt ansatte i Rennebu kommune må ikke gjøre samme feil som Oppdal og andre hyttekommuner. Interessene for kortsiktig profitt må ikke få styre utviklingen av et framtidig landbruk i Rennebu

Rennebuskogen beitelag (endret til Gisnadalen beitelag i mai 2013)

År	Sluppet på beite			Tapt sau		Tapt lam		Sum tap	
	Sau	Lam	Sum	Antall	%	Ant	%	Antall	%
2012	644	1073	1717	21	3,3 %	80	7,5 %	101	5,9 %
2011	659	1093	1752	19	2,9 %	117	10,7 %	136	7,8 %
2010	655	1098	1753	9	1,4 %	70	6,4 %	79	4,5 %
2009	654	1238	1892	30	4,6 %	126	10,2 %	156	8,2 %
2008	608	1004	1612	27	4,4 %	81	8,1 %	108	6,7 %
2007	672	1205	1877	26	3,9 %	128	10,6 %	154	8,2 %
2006	793	1365	2158	23	2,9 %	219	16,0 %	242	11,2 %
2005	998	1624	2622	30	3,0 %	181	11,1 %	211	8,0 %
2004	1053	1487	2540	33	3,1 %	158	10,6 %	191	7,5 %
2003	1077	1697	2774	44	4,1 %	194	11,4 %	238	8,6 %
2002	943	1485	2428	32	3,4 %	121	8,1 %	153	6,3 %
2001	993	1547	2540	37	3,7 %	135	8,7 %	172	6,8 %
2000	811	1227	2038	13	1,6 %	159	13,0 %	172	8,4 %
1999	691	1089	1780	4	0,6 %	92	8,4 %	96	5,4 %
1998	722	1219	1941	19	2,6 %	114	9,4 %	133	6,9 %
1997	745	1127	1872	20	2,7 %	95	8,4 %	115	6,1 %
1996	713	1123	1836	20	2,8 %	96	8,5 %	116	6,3 %
1995	668	1082	1750	8	1,2 %	51	4,7 %	59	3,4 %
1994	615	1046	1661	12	2,0 %	60	5,7 %	72	4,3 %
1993	582	966	1548	16	2,7 %	44	4,6 %	60	3,9 %
1992	584	970	1554	5	0,9 %	45	4,6 %	50	3,2 %
1991	582	974	1556	12	2,1 %	33	3,4 %	45	2,9 %
1990	553	906	1459	11	2,0 %	39	4,3 %	50	3,4 %
1989	104	196	300	4	3,8 %	7	3,6 %	11	3,7 %
1988	252	446	698	3	1,2 %	22	4,9 %	25	3,6 %
1987	269	478	747	6	2,2 %	17	3,6 %	23	3,1 %
1986	287	461	748	6	2,1 %	17	3,7 %	23	3,1 %
1985	270	475	745	4	1,5 %	24	5,1 %	28	3,8 %
1984	280	432	712	4	1,4 %	17	3,9 %	21	2,9 %
1983	251	457	708	4	1,6 %	10	2,2 %	14	2,0 %
1982	254	445	699	4	1,6 %	22	4,9 %	26	3,7 %
1981	273	469	742	2	0,7 %	27	5,8 %	29	3,9 %
1980	268	408	676	8	3,0 %	30	7,4 %	38	5,6 %
1979	205	296	501	1	0,5 %	8	2,7 %	9	1,8 %
1978	139	209	348	2	1,4 %	12	5,7 %	14	4,0 %

12.3 Rennebu øst beitelag

Beiteområdet var i Skog og landskap oppmålt til å være 183 km². 40 % av totalarealet er skog og 60 % er fjell og anna utmark.

I vegetasjonskartet er arealet fordelt slik:

Beitelag	Rennebu øst	
	dekar	%
Beite for sau		
Mindre godt beite	74 488	61
Godt beite	29 373	24
Svært godt beite	12 678	10
Beitevollar og hagemarkskog	996	1
Dyrka mark	2 442	2
Uproduktive areal	227	0
Vann	1 961	2
Kartlagt areal	122 165	100

Ikkje kartlagt	61 172	
Totalsum	183 337	

Tabell utarbeidet av Skog og landskap 2013

Sættring./ storfe i utmark

Det har over mange år vært sluppet storfe i dette beitelaget og det drives med aktiv sættring.

Dyretetthet

Beitelaget har i 2013 13 beitelagsmedlemmer, hvorav 2 medlemmer slipper storfe i utmarka. Sesongen 2013 ble det sluppet 1692 voksne og 2687 lam. Det ble sluppet 42 storfe utmark.

Tilsyn og sanking

Beitelaget har organisert tilsyn og området deles inn i 4 områder. Det går tilsyn minimum 2 turer pr uke i hver sone, til sammen 2 dagsverk pr uke. Organisert tilsyn gjennomføres med oppsatt turnus for sesongen. I tillegg leies det inn tilsyn med ca 14 dagsverk.

Dyrene slippes på utmarksbeite ca 10.06. og hovedsankedato er ca den 15.09.

Tilrettelegging i beiteområdet / gjerding / sanketrør

12 stk sanke- og skillekveer
26 stk saltplasser (automater)

Gjennom organisert beitebruk er det behov for investeringer i forbindelse med sanketrør, saltsteinsautomater og bruer.

UTFORDRINGER I BEITELAGET	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAG
Arealforvaltning <ul style="list-style-type: none"> • Hyttebygging • Plassering av ny E6 	Arealforvaltning <ul style="list-style-type: none"> • Forsiktig og fornuftig utbygging som tar hensyn til beiteområdet. • Sterkere grad av involvering i forbindelse med ny E6
Kulturlandskap <ul style="list-style-type: none"> • Skjøtsel av kulturlandskapet 	Kulturlandskap <ul style="list-style-type: none"> • Gunstig med større variasjon i type beitedyr og øk antall beitedyr. • Åpning av kulturlandskapet nær brukerne for å øke verdien av vårbeite.
Gjerde - problem med gjerding: <ul style="list-style-type: none"> • Grunneiere som ikke overholder gjerdeplikten • Gjerde mot toglinja • Gamle gjerder som ligger nede 	Gjerde <ul style="list-style-type: none"> • Send skriv til de som ikke overholder gjerdeplikten evt ta personlig kontakt.
Beite <p>1. Vanskelig å gjøre noe med beite – må forholde seg til den beitekvaliteten som er.</p>	Beite
Hunder og rovvilt <ul style="list-style-type: none"> • Båndtvang blir i noen tilfeller ikke overholdt. Økende problem med hyttebygging • Økende problem med de store rovdyrene • Få en rettferdig erstatningsordning så brukerne ikke lider økonomiske tap. 	Hunder og rovvilt <ul style="list-style-type: none"> • Heng opp informasjon om reglene for båndtvang • Påvirke politiske myndigheter • Økonomisk støtte til utvidet tilsyn.
Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> • Det blir færre beitebrukere. 	Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> • Videreføre godt miljø og samarbeid.

Rennebu Øst beitelag									
År	Sluppet på beite			Tapt sau		Tapt lam		Tapt totalt	
	Sau	Lam	Sum	Ant	%	Ant	%	Antall	%
2012	1604	2606	4210	36	2,2 %	164	6,3 %	200	4,8 %
2011	1 602	2 660	4262	40	2,5 %	221	8,3 %	261	6,1 %
2010	1 546	2 608	4 154	51	3,3 %	277	10,6 %	328	7,9 %
2009	1 670	2 787	4 457	207	12,4 %	335	12,0 %	542	12,2 %
2008	1 664	2 543	4 207	55	3,3 %	182	7,2 %	237	5,6 %
2007	1 542	2 702	4 244	56	3,6 %	235	8,7 %	291	6,9 %
2006	1 686	2 751	4 437	162	9,6 %	273	9,9 %	435	9,8 %
2005	1 805	2 925	4 730	76	4,2 %	220	7,5 %	296	6,3 %
2004	1 894	2 976	4 870	55	2,9 %	245	8,2 %	300	6,2 %
2003	1 910	2 876	4 786	57	3,0 %	216	7,5 %	273	5,7 %
2002	1857	2 821	4678	36	1,9 %	166	5,9 %	202	4,3 %
2001	1760	2 678	4438	46	2,6 %	220	8,2 %	266	6,0 %
2000	1694	2 406	4 100	49	2,9 %	256	10,6 %	305	7,4 %
1999	1682	2 260	3942	104	6,2 %	497	22,0 %	601	15,2 %
1998	1737	2422	4159	42	2,4 %	206	8,5 %	248	6,0 %
1997	1905	2574	4 479	34	1,8 %	142	5,5 %	176	3,9 %
1996	1903	2743	4646	100	5,3 %	236	8,6 %	336	7,2 %
1995	1863	2615	4478	46	2,5 %	166	6,3 %	212	4,7 %
1994	1828	2469	4 297	46	2,5 %	167	6,8 %	213	5,0 %
1993	??	??	??		?	?	?	?	?
1992	1695	2385	4080	36	2,1 %	160	6,7 %	196	4,8 %
1991	1675	2601	4 276	38	2,3 %	202	7,8 %	240	5,6 %
1990	1592	2429	4021	30	1,9 %	152	6,3 %	182	4,5 %
1989	1514	2415	3929	24	1,6 %	114	4,7 %	138	3,5 %
1988	1417	2243	3 660	34	2,4 %	129	5,8 %	163	4,5 %
1987	1675	2471	4146	24	1,4 %	148	6,0 %	172	4,1 %
1986	1667	2322	3989	22	1,3 %	125	5,4 %	147	3,7 %
1985	1550	2214	3 764	22	1,4 %	90	4,1 %	112	3,0 %
1984	1559	2163	3722	28	1,8 %	100	4,6 %	128	3,4 %
1983	1511	2274	3785	21	1,4 %	95	4,2 %	116	3,1 %
1982	1380	1930	3 310	24	1,7 %	53	2,7 %	77	2,3 %
1981	1325	1757	3082	17	1,3 %	114	6,5 %	131	4,3 %
1980	1205	1622	2827	24	2,0 %	88	5,4 %	112	4,0 %
1979	1069	1361	2 430	14	1,3 %	87	6,4 %	101	4,2 %
1978	863	1122	1985	16	1,9 %	54	4,8 %	70	3,5 %

12.4 Innset-vest beitelag

Beiteområdet er i Skog og landskap oppmålt til å være 107 km². 62 % av totalarealet er skog og 38 % er fjell og anna utmark. Det grenser i sør mot Kvikne og i vest i mot Oppdal. I nord vest mot E6 og i nord øst mot RV 3.

For Innset vest er det ikke kartgrunnlag som gjør det mulig å lage et vegetasjonskart.

Beitelag	Innset vest	
	dekar	%
Beite for sau		
Mindre godt beite	0	0
Godt beite	0	0
Svært godt beite	0	0
Beitevollar og hagemarkskog	0	0
Dyrka mark	0	0
Uproduktive areal	0	0
Vann	0	0
Kartlagt areal	0	0

Ikkje kartlagt	107 050	
Totalsum	107 050	

Tabell utarbeidet av Skog og landskap 2013

Sætting./ storfe i utmark

En bruker slipper storfe i utmarka.

Dyretetthet

Beitelaget har i 2013 ni beitelagsmedlemmer hvorav et beitelagsmedlem slipper storfe i utmarka. Sesongen 2013 ble det sluppet 863 voksne og 1345 lam. Det ble sluppet 22 ungdyr i utmarka. Det har over mange år vært sluppet storfe i dette beitelaget.

Tilsyn og sanking

Beitelaget har organisert tilsyn. Området deles inn i 3 områder og det går tilsyn minimum 4 turer pr uke i hver sone, til sammen 12 dagsverk pr uke. Dyrene slippes på utmarksbeite ca 05.06. og hovedsankedato er ca den 12.09.

Tilrettelegging i beiteområdet / gjerding / sanketrøer

To sperregjerder mot RV3 og stedvis gjerde langs Inna.

10 stk sanketrøer er fordelt rundt omkring

6 stk bruer

Gjennom organisert beitebruk er det behov for investeringer i forbindelse med vedlikehold av sanketrøer.

UTFORDRINGER I BEITELAGET	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAG
<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per. i dag har beitelaget ingen problemer, men de ser helst at det ikke bygges ut så veldig mange nye hyttefelt. Feltene bør ikke spres utover, men konsenstreres mest mulig. 	<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begrens videre utbygging av hyttefelt.
<p>Kulturlandskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er for lite beitedyr 	<p>Kulturlandskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedring av økonomien i landbruket og en mer fornuftig rovdyrpolitikk.
<p>Gjerde - problem med gjerding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mangler gjerde mot jernbanen. • En del grunneiere holder ikke gjerdene vedlike – dette fører til dyr på feil sted. Disse gamle gjerdene er farlige både for vilt og husdyr. 	<p>Gjerde</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beitelaget skal kontakte Mattilsynet for å få orden få falleferdige gjerder mot utmark.
<p>Beite</p>	<p>Beite</p>
<p>Hunder og rovvilt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hunder er tidvis et problem. • Utvidet hyttebygging kan øke problemet • Jakt med løshund på storvilt og småvilt kan også være en utfordring. 	<p>Hunder og rovvilt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det trengs en holdningsendring hos hundeeierne, så de skjønner at båndtvangen må overholdes. • Mer informasjon trengs • Endret rovdyrpolitikk med effektive uttak av skadedyr
<p>Andre utfordringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grinder i ytterkantene blir ikke lukket igjen. Dette gjelder Granholtet 	<p>Andre utfordringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi skal ta opp problemet med åpne grinder med driverne i Markøya pukkverk på Granholtet.

Innset-Vest beitelag										
År	Sluppet på beite			Tapt sau		Tapt lam		Tapt total		
	Sau	Lam	Sum	Ant	%	Ant	%	Ant	%	
2012	811	1225	2036	38	4,7 %	80	6,5 %	118	5,8 %	
2011	741	1 190	1931	20	2,7 %	83	7,0 %	103	5,3 %	
2010	821	1 372	2 193	42	5,1 %	165	12,0 %	207	9,4 %	
2009	690	1 161	1 851	29	4,2 %	121	10,4 %	150	8,1 %	
2008	809	1 305	2 114	37	4,6 %	164	12,6 %	201	9,5 %	
2007	866	1 565	2 431	19	2,2 %	193	12,3 %	212	8,7 %	
2006	895	1 473	2 368	32	3,6 %	164	11,1 %	196	8,3 %	
2005	901	1 442	2 343	26	2,9 %	93	6,4 %	119	5,1 %	
2004	882	1 432	2 314	22	2,5 %	99	6,9 %	121	5,2 %	
2003	820	1 315	2 135	24	2,9 %	131	10,0 %	155	7,3 %	
2002	807	1 184	1991	18	2,2 %	133	11,2 %	151	7,6 %	
2001	755	1 136	1 891	21	2,8 %	207	18,2 %	228	12,1 %	
2000	773	1 038	1 811	22	2,8 %	146	14,1 %	168	9,3 %	
1999	799	961	1760	44	5,5 %	145	15,1 %	189	10,7 %	
1998	786	1070	1 856	24	3,1 %	76	7,1 %	100	5,4 %	
1997	880	1184	2 064	65	7,4 %	96	8,1 %	161	7,8 %	
1996	890	1219	2109	22	2,5 %	77	6,3 %	99	4,7 %	
1995	843	1193	2 036	16	1,9 %	55	4,6 %	71	3,5 %	
1994	861	1073	1 934	13	1,5 %	77	7,2 %	90	4,7 %	
1993	772	1137	1909	7	0,9 %	68	6,0 %	75	3,9 %	
1992	767	1068	1 835	21	2,7 %	51	4,8 %	72	3,9 %	
1991	720	1106	1 826	6	0,8 %	41	3,7 %	47	2,6 %	
1990	695	988	1683	16	2,3 %	44	4,5 %	60	3,6 %	
1989	637	932	1 569	10	1,6 %	38	4,1 %	48	3,1 %	
1988	582	804	1 386	9	1,5 %	27	3,4 %	36	2,6 %	
1987	681	889	1570	9	1,3 %	56	6,3 %	65	4,1 %	
1986	645	799	1 444	11	1,7 %	29	3,6 %	40	2,8 %	
1985	592	784	1 376	10	1,7 %	33	4,2 %	43	3,1 %	
1984	528	667	1195	11	2,1 %	27	4,0 %	38	3,2 %	
1983	467	699	1 166	10	2,1 %	44	6,3 %	54	4,6 %	
1982	505	634	1 139	5	1,0 %	62	9,8 %	67	5,9 %	
1981	440	559	999	4	0,9 %	29	5,2 %	33	3,3 %	
1980	380	432	812	35	9,2 %	60	13,9 %	95	11,7 %	
1979	325	396	721	12	3,7 %	34	8,6 %	46	6,4 %	
1978	327	344	671	26	8,0 %	30	8,7 %	56	8,3 %	

12.5 Grindal beitelag

Tabellen under viser arealfordeling for beite for sau i Grindal. Det kommer med noen små areal i kategorien «Ikke kartlagt» for Grindal og det skyldes små forskjeller på kommunegrensa i beitelagskartet og på utklippet av vegetasjonskartet. Det utgjør under 0,001% av arealet. % er regnet av kartlagt areal.

Beitelag	Grindal	
	dekar	%
Beite for sau		
Mindre godt beite	56 572	51
Godt beite	39 941	36
Svært godt beite	8 677	8
Beitevollar og hagemarkskog	340	0
Dyrka mark	1 150	1
Uproduktive areal	2 233	2
Vann	2 001	2
Kartlagt areal	110 915	100

Ikkje kartlagt	95	
Totalsum	111 010	

Tabell utarbeidet av Skog og landskap 2013

Sætring./ storfe i utmark

Det forekommer, men i svært liten utstrekning.

Dyretetthet

Beitelaget har i 2013 fire beitelagsmedlemmer. Sesongen 2013 ble det sluppet 425 voksne og 675 lam.

Tilsyn og sanking

Beitelaget har organisert tilsyn. Området deles inn i 1 område og det går tilsyn minimum 2 turer pr uke i hver sone, til sammen 2 dagsverk pr uke. Dyrene slippes på utmarksbeite ca 15.06. og hovedsankedato er ca den 15.09.

Tilrettelegging i beiteområdet / gjerding / sanketrøer

Det er samletrøer på 4 forskjellige plasser.

Gjennom organisert beitebruk er det behov for investeringer i forbindelse med vedlikehold av anlegg. Det er ingen planer om større investeringer.

UTFORDRINGER I BEITELAGET	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAG
Arealforvaltning <ul style="list-style-type: none"> Ingen spesielle 	Arealforvaltning <ul style="list-style-type: none"> Ingen spesielle
Kulturlandskap <ul style="list-style-type: none"> Ingen spesielle 	Kulturlandskap <ul style="list-style-type: none"> Ingen spesielle
Gjerde - problem med gjerding: <ul style="list-style-type: none"> Ingen spesielle 	Gjerde <ul style="list-style-type: none"> Ingen spesielle
Beite <ul style="list-style-type: none"> Ingen spesielle 	Beite <ul style="list-style-type: none"> Ingen spesielle
Hunder og rovvilt <ul style="list-style-type: none"> Løshunder øker i takt med økt hyttetetthet, men det har ikke vært noe stort problem. 	Hunder og rovvilt
Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> For høge bestander av jerv og gaupe Skremmende økning i ørnesbestanden (Kongeørn) 	Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> Trollheimen må bli definert som jervfritt område uten ygnlinger. Kongeørnbestanden må reduseres

Oversikt over sau på utmarksbeite Grindal beitelag

År	Sluppet på beite			Tap sau		Tap lam		Sum tap sau og lam	
	Sau	Lam	Sum	Ant	%	Ant	%	Ant	%
2012	423	723	1146	5	1,2 %	42	5,8 %	47	4,1 %
2011	373	588	961	9	2,4 %	35	6,0 %	44	4,6 %
2010	400	655	1 055	13	3,3 %	57	8,7 %	70	6,6 %
2009	521	705	1 226	11	2,1 %	59	8,4 %	70	5,7 %
2008	413	655	1 068	10	2,4 %	59	9,0 %	69	6,5 %
2007	616	950	1 566	35	5,7 %	104	10,9 %	139	8,9 %
2006	449	649	1 098	35	7,8 %	77	11,9 %	112	10,2 %
2005	470	724	1 194	17	3,6 %	39	5,4 %	56	4,7 %
2004	468	690	1 158	12	2,6 %	50	7,2 %	62	5,4 %
2003	478	722	1 200	21	4,4 %	54	7,5 %	75	6,3 %
2002	490	689	1179	10	2,0 %	50	7,3 %	60	5,1 %
2001	427	611	1 038	16	3,7 %	52	8,5 %	68	6,6 %
2000	394	597	991	2	0,5 %	52	8,7 %	54	5,4 %
1999	355	524	879	8	2,3 %	31	5,9 %	39	4,4 %
1998	362	544	906	8	2,2 %	70	12,9 %	78	8,6 %
1997	387	469	856	6	1,6 %	45	9,6 %	51	6,0 %
1996	366	505	871	4	1,1 %	25	5,0 %	29	3,3 %
1995	362	501	863	3	0,8 %	18	3,6 %	21	2,4 %
1994	330	524	854	6	1,8 %	22	4,2 %	28	3,3 %
1993	332	511	843	3	0,9 %	25	4,9 %	28	3,3 %
1992	312	449	761	4	1,3 %	19	4,2 %	23	3,0 %
1991	291	513	804	3	1,0 %	19	3,7 %	22	2,7 %
1990	273	438	711	4	1,5 %	22	5,0 %	26	3,7 %
1989	239	387	626	4	1,7 %	10	2,6 %	14	2,2 %
1988	202	336	538	4	2,0 %	18	5,4 %	22	4,1 %
1987	205	355	560	4	2,0 %	20	5,6 %	24	4,3 %
1986	215	322	537	4	1,9 %	10	3,1 %	14	2,6 %
1985	203	299	502	1	0,5 %	13	4,3 %	14	2,8 %
1984	197	295	492	3	1,5 %	4	1,4 %	7	1,4 %
1983	258	378	636	3	1,2 %	10	2,6 %	13	2,0 %
1982	201	306	507	2	1,0 %	4	1,3 %	6	1,2 %
1981	221	342	563	4	1,8 %	12	3,5 %	16	2,8 %
1980	214	319	533	6	2,8 %	16	5,0 %	22	4,1 %
1979	198	299	497	5	2,5 %	12	4,0 %	17	3,4 %
1978	168	240	408	1	0,6 %	14	5,8 %	15	3,7 %

12.6 Ramsfjell beitelag

Beiteområdet er i Skog og landskap oppmålt til å være 171 km². 50 % av totalarealet er skog og 50 % er fjell og anna utmark.

I vegetasjonskartet er arealet fordelt slik:

Beitelag	Ramsfjell	
	dekar	%
Beite for sau		
Mindre godt beite	79 239	46
Godt beite	42 933	25
Svært godt beite	29 379	17
Beitevollar og hagemarkskog	1 741	1
Dyrka mark	6 598	4
Uproduktive areal	2 071	1
Vann	9 512	6
Kartlagt areal	171 474	100

Ikkje kartlagt	6	
Totalsum	171 480	

Tabell utarbeidet av Skog og landskap 2013

Sættring./ storfe i utmark

Det er setring i Leverdalen og Stamnessetrin ligger inn under beiteområdet. Det slippes ca 100 storfe i området.

Dyretetthet

Beitelaget har i 2013 ti beitelagsmedlemmer der 2 beitelagsmedlemmer også slipper storfe i utmarka. Sesongen 2013 ble det sluppet 565 voksne og 974 lam. Det ble sluppet 16 ungdyr i utmarka. I tillegg slippes det dyr i utmarka fra Leverdalssiden – Stamnessetrin. Disse er ikke registrert i organisert beitebruk. Det har over mange år vært sluppet storfe i dette beitelaget.

Tilsyn og sanking

Beitelaget har organisert tilsyn. Området deles inn i 1 område og det går tilsyn minimum 6 turer pr uke i hver sone, til sammen 6 dagsverk pr uke. Dyrene slippes på utmarksbeite ca 01.06. og hovedsankedato er ca den 10.09.

Tilrettelegging i beiteområdet / gjerding / sanketrøer

Sanketrøer, bru ved Stavåvatnet og saltautomater.

Gjennom organisert beitebruk er det behov for investeringer i forbindelse med vedlikehold av sanketrøer noe som må prioriteres.

UTFORDRINGER I BEITELAGET	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAG
Arealforvaltning <ul style="list-style-type: none"> • Lite hyttebygging og lite konflikter 	Arealforvaltning
Kulturlandskap <ul style="list-style-type: none"> • Bra kulturlandskap rundt Stamnessætrin, ellers mye gjengroing. 	Kulturlandskap <ul style="list-style-type: none"> • Flere beitende dyr i området
Gjerde - problem med gjerding:	Gjerde
Beite <ul style="list-style-type: none"> • Bra beite 	Beite
Hunder og rovvilt <ul style="list-style-type: none"> • Jerv og kongeørn har og er ei utfordring • En del løse hunder i deler av beiteområde 	Hunder og rovvilt <ul style="list-style-type: none"> • I forhold til jerv så blir det sanket litt tidligere, der det er størst utfordring. • Hundeeiere må oppfordres til å holde seg til båndtvangen.
Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> • Veier. En del sau ligger på dammen (Nerskogen) og ellers ved veien. Dette har ført til noen påkjørsler. 	Andre utfordringer <ul style="list-style-type: none"> • I forhold til veier kunne det kanskje hjulpet med noe gjerding og ferister. Dette gjelder spesielt ved demningen.

Ramsfjell beitelag									
År	Sluppet på beite			Tapt sau		Tapt lam		Sum tap	
	Sau	Lam	Sum	Tap Sau	%	Tap Lam	%	Antall	%
2012	505	877	1382	16	3,2 %	68	7,8 %	84	6,08 %
2011	582	985	1567	33	5,7 %	54	5,5 %	87	5,55 %
2010	592	1 020	1 612	27	4,6 %	67	6,6 %	94	5,8 %
2009	598	1 062	1 660	18	3,0 %	96	9,0 %	114	6,9 %
2008	591	1 029	1 620	14	2,4 %	72	7,0 %	86	5,3 %
2007	675	1 267	1 942	21	3,1 %	80	6,3 %	101	5,2 %
2006	882	1 448	2 330	30	3,4 %	160	11,0 %	190	8,2 %
2005	870	1 392	2 262	40	4,6 %	104	7,5 %	144	6,4 %
2004	1 152	1 946	3 098	50	4,3 %	188	9,7 %	238	7,7 %
2003	1 121	1 915	3 036	32	2,9 %	185	9,7 %	217	7,1 %
2002	1053	1 872	2925	31	2,9 %	159	8,5 %	190	6,5 %
2001	1097	1 708	2 805	47	4,3 %	192	11,2 %	239	8,5 %
2000	1040	1 656	2696	33	3,2 %	168	10,1 %	201	7,5 %
1999	1024	1487	2 511	22	2,1 %	179	12,0 %	201	8,0 %
1998	934	1467	2401	34	3,6 %	138	9,4 %	172	7,2 %
1997	995	1475	2 470	22	2,2 %	149	10,1 %	171	6,9 %
1996	935	1464	2399	30	3,2 %	141	9,6 %	171	7,1 %
1995	886	1324	2 210	11	1,2 %	68	5,1 %	79	3,6 %
1994	797	1230	2027	16	2,0 %	68	5,5 %	84	4,1 %
1993	787	1239	2 026	11	1,4 %	87	7,0 %	98	4,8 %
1992	747	1195	1942	9	1,2 %	52	4,4 %	61	3,1 %
1991	747	1258	2 005	14	1,9 %	42	3,3 %	56	2,8 %
1990	758	1242	2000	4	0,5 %	59	4,8 %	63	3,2 %
1989	761	1190	1 951	10	1,3 %	39	3,3 %	49	2,5 %
1988	810	1251	2061	7	0,9 %	58	4,6 %	65	3,2 %
1987	950	1460	2 410	11	1,2 %	85	5,8 %	96	4,0 %
1986	959	1460	2419	12	1,3 %	89	6,1 %	101	4,2 %
1985	962	1427	2 389	17	1,8 %	65	4,6 %	82	3,4 %
1984	904	1384	2288	9	1,0 %	67	4,8 %	76	3,3 %
1983	677	1045	1 722	11	1,6 %	44	4,2 %	55	3,2 %
1982	693	1112	1805	17	2,5 %	53	4,8 %	70	3,9 %
1981	718	1086	1 804	11	1,5 %	47	4,3 %	58	3,2 %
1980	732	1079	1811	11	1,5 %	56	5,2 %	67	3,7 %
1979	660	1009	1 669	21	3,2 %	52	5,2 %	73	4,4 %
1978	606	909	1515	8	1,3 %	69	7,6 %	77	5,1 %

12.7 Ilfjellet beitelag

Tabellen under viser arealfordeling for beite for sau i Ilfjellet. Det kommer med noen små areal i kategorien «Ikke kartlagt» for Ilfjellet og det skyldes små forskjeller på kommunegrensa i beitelagskartet og på utklippet av vegetasjonskartet. Det utgjør under 0,001% av arealet.

Beitelag	Ilfjellet	
	dekar	%
Beite for sau		
Mindre godt beite	77 138	49
Godt beite	52 145	33
Svært godt beite	23 011	15
Beitevollar og hagemarkskog	757	0
Dyrka mark	1 586	1
Uproduktive areal	315	0
Vann	2 565	2
Kartlagt areal	157 517	100

Ikkje kartlagt	31	
Totalsum	157 548	

Tabell utarbeidet av Skog og landskap 2013

Sættring./ storfe i utmark

Det har over mange år vært sluppet storfe i Ilfjellet og på Meslosetra drives det aktiv setring.

Dyretetthet

Beitelaget har i 2013 14 beitelagsmedlemmer. Sesongen 2013 ble det sluppet 1710 voksne og 2932 lam. Det ble sluppet 20 storfe i utmark.

Tilsyn og sanking

Beitelaget har organisert tilsyn og området deles inn i 5 områder. Det går tilsyn minimum en dag per uke i hver sone. Dyrene slippes på utmarksbeite fra 20.05 og utover. Hovedsankedato er ca den 15.09.

Tilrettelegging i beiteområdet / gjerding / sanketrøer

Det er tilrettelagt med sanketrøer, saltsteinsautomater, bruer og mange veier. I tillegg er det noen setrer. Det er sperregjerde mot E6

Behov for investeringer gjennom organisert beitebruk

Gjennom organisert beitebruk er det behov for investeringer til gjerding, sanketrøer, sperregjerde og ferist.

Innspill Ifjellet beitelag

UTFORDRINGER I BEITELAGET	FORSLAG TIL TILAK FRA BEITELAG
<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> Nye hyttefelt – med de konsekvenser dette medfører for beite 	<p>Arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> Restriktiv holdning til hyttebygging Bedre grunnlag for å vise de konkrete behov og verdien av beitet. Samt en detaljert god beiteplan
<p>Kulturlandskap</p> <ul style="list-style-type: none"> Turtrafikk – grunder som står åpne Det gror igjen, mer storfe på beite og plass til mer sau. 	<p>Kulturlandskap</p> <ul style="list-style-type: none"> Bevisstgjøring med hensyn til gjerde mot utmark. Motivere for mer storfe/sau på beite, rydding av gammel kulturmark
<p>Gjerde - problem med gjerding:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mangler gjerde noen plasser Fortsatt holde sperregjerde mot E6 	<p>Gjerde</p> <ul style="list-style-type: none"> Fortsatt opprettholde gjerde mot E6. Ny E-6 hva med gjerdeholdet? Viktig at eksisterende gjerder vedlikeholdes Viktig å fjerne gamle gjerder som ligger ned.
<p>Beite</p> <ul style="list-style-type: none"> Gjengroing Kvaliteten på beite faller tildlig på høsten 	<p>Beite</p> <ul style="list-style-type: none"> Hindre igjengroing, se på muligheten for sambeiting. Hytter – forsvarlig inngjerding Hytter som står på stolper, må sikres slik at sauen ikke kan krype inn under. Vårt beiteområde er også primær og sekundærområdet for tamrein
<p>Hunder og rovvilt</p> <ul style="list-style-type: none"> I vårt beiteområdet er hunder i forbindelse med hytter et problem. Rovvilt som gaupe, jerv og bjørn samt ørn er blitt et årvisst problem 	<p>Hunder og rovvilt</p> <ul style="list-style-type: none"> Effektivt og enkelt uttak av skadegjørere. Heng opp informasjon om reglene for båndtvang
<p>Andre utfordringer</p> <ul style="list-style-type: none"> Forståelse for næringa vår i forbindelse med kommunal arealplanlegging. Bruk vegetasjonskartet når dette fins, det viser gradering av beite etter kvalitet. Vanskelig leteforhold, bruker ofte lang tid på leting. 	<p>Andre utfordringer</p> <ul style="list-style-type: none"> Viktig med kommunal forståelse for å ta vare på produksjonsgrunnlaget i landbruket. Redusere rovdyrbestandene Opprettholde det gode forholdet vi har til turgårere, jegere med hensyn til tilsyn og sanking.

Ifjellet beitelag									
År	Sluppet på beite			Tapt sau		Tap lam		Sum tap	
	Sau	Lam	sum	Ant	%	Tap Lam	%	Ant	%
2012	1704	2946	6662	41	2,4 %	192	6,5 %	233	3,5 %
2011	1 731	2 980	6722	37	2,1 %	206	6,9 %	243	3,6 %
2010	925	1 620	2 545	22	2,4 %	100	6,2 %	122	4,8 %
2009	786	1 323	2 109	23	2,9 %	83	6,3 %	106	5,0 %
2008	830	1 436	2 266	22	2,7 %	93	6,5 %	115	5,1 %
2007	843	1 567	2 410	24	2,8 %	115	7,3 %	139	5,8 %
2006	893	1 587	2 480	51	5,7 %	120	7,6 %	171	6,9 %
2005	1 004	1 770	2 774	20	2,0 %	65	3,7 %	85	3,1 %
2004	953	1 647	2 600	20	2,1 %	91	5,5 %	111	4,3 %
2003	978	1 716	2 694	22	2,2 %	140	8,2 %	162	6,0 %
2002	1052	1 866	2918	31	2,9 %	159	8,5 %	190	6,5 %
2001	968	1 624	2 592	21	2,2 %	140	8,6 %	161	6,2 %
2000	916	1 479	2 395	23	2,5 %	107	7,2 %	130	5,4 %
1999	841	1317	2158	24	2,9 %	115	8,7 %	139	6,4 %
1998	720	1214	1 934	36	5,0 %	83	6,8 %	119	6,2 %
1997	708	1228	1 936	15	2,1 %	53	4,3 %	68	3,5 %
1996	635	1151	1786	8	1,3 %	39	3,4 %	47	2,6 %
1995	603	1057	1 660	4	0,7 %	52	4,9 %	56	3,4 %
1994	631	1047	1 678	7	1,1 %	37	3,5 %	44	2,6 %
1993	505	910	1415	10	2,0 %	64	7,0 %	74	5,2 %
1992	533	912	1 445	11	2,1 %	44	4,8 %	55	3,8 %
1991	543	985	1 528	4	0,7 %	40	4,1 %	44	2,9 %
1990	507	879	1386	8	1,6 %	17	1,9 %	25	1,8 %
1989	409	732	1 141	6	1,5 %	30	4,1 %	36	3,2 %
1988	416	737	1 153	7	1,7 %	32	4,3 %	39	3,4 %
1987	381	657	1038	2	0,5 %	27	4,1 %	29	2,8 %
1986	402	691	1 093	3	0,7 %	41	5,9 %	44	4,0 %
1985	384	646	1 030	10	2,6 %	18	2,8 %	28	2,7 %
1984	380	654	1034	4	1,1 %	34	5,2 %	38	3,7 %
1983	401	668	1 069	8	2,0 %	43	6,4 %	51	4,8 %
1982	382	632	1 014	3	0,8 %	24	3,8 %	27	2,7 %
1981	422	682	1104	7	1,7 %	30	4,4 %	37	3,4 %
1980	433	741	1 174	8	1,8 %	56	7,6 %	64	5,5 %
1979	436	662	1 098	7	1,6 %	76	11,5 %	83	7,6 %
1978	400	630	1030	8	2,0 %	40	6,3 %	48	4,7 %

Vedlegg:

1. Retningslinjer for gjerding av fritidseiendommer MTL sak 08/12 (arkivsak 12/299)
2. Lokal forskrift båndtvang fra 2006

22.02.2012

RETNINGSLINJER FOR GJERDING AV FRITIDSEIENDOMMER

Definisjon:

Lett gjerde er en lav innhegning med enkle, lette konstruksjoner for å hindre ferdsel. Høyde inntil 1,2 meter. Eksempel på slikt gjerde er nettverksgjerder eller andre gjerder med lette materialer, som ikke er tette. Åpne deler må utgjøre minst 50 % av konstruksjonen. Lette gjerder tilknyttet fritidsbebyggelse er søknadspliktig etter bestemmelsene i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan.

Tungt gjerde er en tett og/eller høy innhegning, for eksempel skjermvegg eller der innhegning også er støyskjerm. Slike konstruksjoner krever tillatelse etter plan- og bygningslovens §§ 20-1 eller 20-2.

Formålet med gjerde:

Gjerder skal beskytte inngangspartiet til bygninger, uteoppholdsplasser og/eller parkeringsplasser, for å hindre materielle skader forårsaket av dyr på beite. Gjerder skal ikke oppføres for å markere eiendomsgrense eller for å hindre innsyn.

Hvilke gjerder kan godkjennes:

Lette gjerder med høyde inntil 1,2 meters høyde.
Gjerdet skal enten være et nettinggjerde (sauenetting), skigard eller plankegjerde/stakitt. Grinder skal være utadslående.
Skigarder, plankegjerder/stakitt og gjerdestolper skal ha mørke jordlignende farger.

Hvilke typer gjerder som ikke godkjennes: Tunge gjerder.

Gjerder som stikker seg ut, for eksempel hvitmalte gjerder.
Gjerder som er sammenhengende med andre fritidseiendommer (stenger for ferdsel og beite). Strømgjerder, med eller uten påsatt strøm.
Andre trådgjerder.

Hva kan gjerdes inn:

Inntil halvparten av arealet til den enkelte fritidstomt kan gjerdes inn, dog maksimalt 1 daa for større tomter. Det skal ikke være sammenhengende gjerder med naboeiendommer. Dette skal sikre fremkommelighet og alminnelig ferdsel.

Forholdet til reguleringsplaner:

Der gjeldende reguleringsbestemmelser ikke samsvarer med retningslinjene, går reguleringsbestemmelsene foran.

Forskrift om båndtvang for hund, Rennebu kommune, Sør-Trøndelag.

Dato	FOR-2006-10-26-1284
Publisert	II 2006 hefte 5
Ikrafttredelse	26.10.2006
Sist endret	FOR-2010-03-25-482 fra 08.05.2010
Endrer	FOR-2000-10-09-1021
Gjelder for	Rennebu kommune, Sør-Trøndelag.
Hjemmel	LOV-2003-07-04-74
Kunngjort	23.11.2006
Rettet	
Korttittel	Forskrift om båndtvang for hund, Rennebu

Fastsatt av Rennebu kommunestyre 26. oktober 2006 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold. Endret ved forskrift 25 mars 2010 nr. 482 (i kraft 8 mai 2010).

I

I Rennebu kommune skal hunder ut over den generelle båndtvangen i perioden 1. april - 20. august holdes i band eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet slik det går fram av punkt a-e nedenfor.

- a) hele året på og ved idrettsanleggene i Rennebu.
- b) på og ved merkede og preparerte skiløyper fra det tidspunkt de blir preparert og fram til og med 31. mars.
- c) i rekreasjonsområdene og lekeområdene, avgrenset slik det går fram av vedtatte reguleringsplaner.
- d) Rådmannen gis fullmakt til å innføre båndtvang under ekstraordinære forhold som gjør det påkrevd for å beskytte viltet.
- e) i områder der bufe beiter i tida fra 21. august til 31. oktober. Dette gjelder i hele Rennebu kommune.

Sikringsreglene i punkt a-e gjelder ikke for hunder som brukes til de formål som er beskrevet i hundelovens § 9.

0 Endret ved forskrift 25 mars 2010 nr. 482 (i kraft 8 mai 2010).

II

I Rennebu kommune har hunder ikke adgang til barnehager, skolegårder eller kirkegårder. Bestemmelsen gjelder dog ikke hund som ledsager blinde eller svaksynte (førerhunder).

III

Enhver kan oppta hund som er løs i strid med denne forskriften. I utmark i jakttiden der jakt er lovlig kan likevel bare rettighetshavere i området eller politiet oppta løse hunder. Hund som opptas skal leveres til hundeholderen dersom denne er tilstede. Hvis hunden ikke blir levert til hundeholderen skal den snarest leveres til politiet. Unnlater hundeholderen å hente hunden innen en uke etter at han eller hun er varslet, kan politiet selge, omplassere eller avlive hunden. Det vises for øvrig til hundelovens § 10.

IV

Rennebu kommune kan etter skriftlig søknad i særlige tilfelle dispensere fra bestemmelsene i punkt I og II i denne forskriften.

V

Hundeholder som forsettlig eller uaktsomt overtrer båndtvangen gitt i denne forskrift straffes med bøter og/eller fengsel i tråd med hundelovens § 28.

VI

Denne forskriften trer i kraft straks. Fra samme tid oppheves forskrift 9. oktober 2000 nr. 1021 om båndtvang for hund, Rennebu kommune, Sør-Trøndelag.

Litteraturliste/kilder:

- DNs rovbase
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag – Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag 2005
- Kommuneplanens samfunnsdel 2009 – 2020
- Kommunale retningslinjer for gjerding av fritidseiendommer MTL sak 8/12
- Kommunal forskrift – Lokal forskrift om utvidet båndtvang i Rennebu
- Mattilsynet – Risikovurdering utmarksbeite
- NINA – rapport 528 og 800
- NILF – notat 15 – 2006
- Nortura – pers. med. Terje Bakken 2013
- Nærings og Handelsdepartementet – Destinasjon Norge 2012
- Stensaas slakteri – pers. med. Stensaas 2014
- Reindriftsforvaltningen - Ressursregnskapet – 2013
- Reindriftsforvaltningen – Reinkart.no
- Skog og landskap – Kilden, beitekart
- Verneområdestyre for Trollheimen – Utkast til forvaltningsplan for verneområdene i Trollheimen 2014.
- Vik, Flå og Foss - Grender innved Trollheimen 2006

Kilde og bilde Yngve Rekdal